PM
64
B58
1915
SOA

Lang.

PM
64
B58
1915
SOA

The Passion Week Manual.

The History

of the

Sufferings, Death and Exaltation

of the

Saviour

in the

Eskimo Language

of the

Kuskokwim District, Alaska.

Translated by J. Hinz.

24931

1915

Printed by G. Winter, Herrnhut, Germany.

PM64
.B502
1915

The Passion Week Manual is an extract from the Harmony of the Gospels, and contains the last discourses and acts of the Saviour, together with the history of His sufferings, death, resurrection and ascension. The several portions are read in the special services of the Passion Week, Easter and Ascension Day.

ĸánerîarat

anegtorilrim nangitektlganik toĸutlganiktlo toĸûmalräniktlo maktlganik kilagamundlo mayutlganik.

agaiyunerîk akûlîk Kristusam nangitektlganik umyokîaraĸ.

---

makînerme pitlgit.

[erinerim witayâram atakuane.]

Matt. 26, 6—13. Mark 14, 3—9. John 11, 55—57; 12, 1—8.

Jewsat paskarat ukaksigian, amtlilrît Jerusalamun mayortut avatînik paskak tikipailigan tsharreranalûting. toitlo Yesusak yuarât, agaiyuvigametlo nangingkalûting ĸanruyûtut: kaitlun umyortektse? agaiyunerpaliaringaitoĸ-ka? taugam agaiyulertngunerit Farisisattlo alarkorîtliniut nanlutsianik natlunrilingortanĸkan ĸanrutikisktlûko, tigûnalûko.

toitlo erínerit aravinligin paskam tsivuane Yesusak Bethanimun tikitoĸ, toine Lazarusak witatlgulûne imina Yesusam toĸûmalränik maktlga. toi toine atakutarkiorât, Marthatlo kivgioralune; taugam Lazarusak neriligutain ilakât. toine Marim utlagâ kikûnguamik putîlikanĸtlune nardamik mi-

ngugumik atlâmik aukumanrilingoramik, akîtulrämik, usparim natlînik imaligimik, tamatumiktlo Yesusam itigai mingugai nuyaminiktlo preraluke. kinguanetlo putîlikak tauna navigâ kamekuanuntlo kuvuluko nerivigame akumgatlgane, inatlo tamarame tipingilune mingum tipînik. taugam Judasak Iskariotak, litnaurain ilît, tunistkâ, kánertok: minguk mana tshien tunûmanrita akîkuínernun yuinaranun akîmiaramun, agsaulränuntlo tsikiutkanun? vaten kánin-ritok agsaulrît umyoktluke, taugam tigilingalräruame, akîviutamiktlo avalinktlune tigulâmio toivit ikûmalra. tamânituttlo atlat litnaurat ilait, taukut tangegamigtgo tshangâyugtut káneraluting: tshien mana toiten tshanguarua? minguk mana amtlerämun tunkune tsikiutkangutnguyartok agsaulränun. kaniksugûtkâttlo [aranak]. taugam Yesusam tamâna moritlkngamio kánertok itlaitnun: witatsio; tshien una aranak tshangâyugtstârtsitsio? vanîfa ashilrämik pitlgukînga. vanîfa agsaulränik nayortinktlainartutse, piyugakaftsetlo ashilrämik piyûnarkatse, taugam ve nayortikertlainari-

ngaitarpitsia. pitatsimîtun pioк. minguk mana кimartlguamio timimnuntlo kuvingamio, pinariksaitlgane timka mingugâ tungmartsimatlerkamnun. ilûmun кanrutamtse: nane tlame* tamîne mana кánerîaraк ashilra katlautikumakan, manatlo aranam pitlga кanrutiktsherkât itle neкaktluko.

toitlo yurûgat Jewsat ilaita toinilutsia nitshamigtgo tikitut, Yesusak kîngan pitkifkinâko, Lazarusaktlo toкûmalränik maktlga tangegnalûko. taugam agaiyulertngunerit kaitlukuartut Lazarusaktlo toкutnalûko; tauna pitiktluko Jewsat amtlilrît toivit ayatlguaming Yesusaktlo ukfaraviktluko.

---

agaiyunerme pitlgit.

Matt. 21, 1—12, 14—16. Mark 11, 1—11. Luke 19, 29—44. John 12, 12—19.

pioкtlo unuakuan Betfagamun Bethanimuntlo matlgutshâming ingrik Olivim ingrianik aterpagtsimalra tikitluko, toi Yesusam litnaurame ilagkit ayagtstak кanrutlukik: ayagtik nunânun tsiunerpitiginilingoranun; toivit pikuftik nataktsherktik

* vatlo: nunâme tamîne.

tsiulivak pitûmalra, noraĸtlo tsanianitlra, yûm akumvikiksaitlke; pitueralukik vanganun taiskitikik. vatentlo yûm apskatik: tshien pituertsitikik? toi vaten ĸánertsherkûtik: Atanrim atorarkaungakik; toi tamma mâvit ayagtstsherkak.

yurûgat amtlerit agaiyunerpalialrît Yesusam Jerusalamun agêrutsia nitshamigtgo palmit avayaitnik tigûtluting ayagtut pêrshagaluko.

litnauraktlo ayagtstsimalrîk ayagtuk, toitentlo pilûtik Yesusamun alarkûtsimigtun, noraĸtlo natakâk itlînun ĸanruyûtsimigtun tsiulivaktlo pitûmalra amîgim sinîne, latîne piktsharam aftlgane; pitueralukotlo. noraĸtlo pitueranigo pikistain toine nangingkalrît ĸanrutagkit: tshien noraĸ pituertsitigo? kiuluketlo Yesusam ĸanrutsiatun: Atanrim atorarkaugâ. toi ayagtstagkit. tsiulivaktlo norartûman Yesusamun utlautâk, atoramiginiktlo noraĸ katlîlerâk Yesusaktlo kainganun akumifkaraluko; itlîntlo akumgalûne kaingane. makut tamaraming vaten piut pitsiortstlûko profetakun ĸanrutikumalra, ĸáneralune: „Saionam

pania ĸanrutsio: tangegtluko, angaiyoĸarpit utlakîten itlmikûtûlune, tsiulivimtlo kaingane akumgalûne, noram tsiulivim eriniaran kaingane.“ tamâna litnaurain toine imûme ayokutsîtât; taugam Yesusak utsorunarian neĸangut toiten igausingîn pitiktluko, toitentlo pitlguatgo.

toitlo ayatlgane yurûgat amtlerit atorating tumiaramun shagtait; ilaitatlo napat avayait kiptluke tumiaramun shagtait. toitlo Olivim ingrian atrariarâ tikitkatâgo, litnaurûgat tamaraming nunaneriyuguluting Agaiyun nanrarât rînilûting, piliat tshapernarkilrît tangitlting pitiktluke. yurûgattlo tsiuleĸartlrît malîgutlrîttlo kayagaut ĸáneraluting: Hosanna Davim kitunrâ, atauvaĸarale Atanrim atra piktluko tikilra, Israelat angaiyoĸrat. atauvaĸarale angaiyoĸauvik tikitlra, atamta Davim angaiyoĸauvia. Hosanna kuyînerme, witankigtsin kilagame utsorunarkuntlo kuyînerme.

toi yurûgat itlîne witatlerit Lazarusak kunguanik kilitlguago, toĸûmalräniktlo maktlguago, natlunaeriutkât. tamâna pitiktluko tshale yurûgat pêrshagât, nitsha-

migtgo tamatumik natlunailkutsiutsia. Farisisat toi кanruyûtut: vanîfa tshapersukapigtutse; tangegtluko, tamaraming malîgiskît. Farisisattlo yurûgaranun ilautlerit ilait кánertut itlînun: litnaurista, itlpit litnauraten inarkorke. itlîntlo kingai кáneralune: кanrutamtse: ukut nipailkata tgatlkut kayagpagtsherkut.

nunagpaganuntlo matlgutshâme tangegâ kiatiktlukotlo кáneralune: itlpit toiten tshale vatua matume erinerame natlunritlkuvugo witankigtsitikaktlgen, taugam vatua igpinun êrumauк. taumik erínerit itlpinun tikitsherkut, toi ingilukistvit tshasigo кertortsherkât kashûgutlûten tamâniktlo кorutarkauluten, nunâmuntlo patgutlûten itlpit eriniatentlo itlpinilingut, tgatlkuttlo itlpine katlekinererarkauluke, mana pitiktluко: paktsimaviktlgen natluavugo.

Yesusaktlo Jerusalamun itertoк, Jerusalamuntlo itran, toinimiut tamaraming pikngut кáneraluting: kitûga una? yuttlo кânertut: toi vanîfa tauna profetak Yesusak, Nazaretâmik Galiliamitlrämik tikitleк. Yesusaktlo Agaiyutim agaiyuvianun itertoк

tangivagaluketlo tshat tamatlkuita. tsikmiumalrîttlo tusîtlrîttlo agaiyuvigamun utlagât, itlîntlo tshánerertstai. agaiyulertnguneritlo kalîkaniktlo lisingalrît errinarkilräliare tangegamigtke, mikilinguttlo agaiyuvigame kayagalûting кáneraluting: Hosanna Davim kitunrâ; toi tshangayûtkât кáneralutingtlo itlînun: nituten-ka ukut кánitlgatnik? Yesusamtlo kiugai: âng; nâkiksaitutse-ka vaten: mikilingut imûmalrîttlo кanritnik nanrautkak kakîtan itlpit?

John 12, 20—26.

taukuttlo agaiyunerpagame pîtshagiartutlrît Greekaugut. taukut Filipak utlagât, tauna Betsaidame Galiliamilingorame nunâlik, kaigaviktlukotlo кáneraluting: Atanek, Yesusak tangegsugiyâkput. toi Filipak Andrumun кáneriartuame Andru Filipaktlo Yesusamun кáneriartortuk.

Yesusamtlo kiugak кáneralune: yûm kitunrân utsorunaritlerkâ tikitoк. ilûmun, ilûmun кanrutamtse: nautstarkaк mukarkaк nunam iluanun tutlune toкunritlkune atautsiortlainartsherkoк; taugam toкûkune amtleränik kingûnerkiortsherkoк. ungûvamî-

nik kinkilrim tamartsherkâ, taugam matume tlame ungûvamînik ûmikilrim pikertlainartsherkâ ekuílingoramik ungûvarkaulune. yuk vanganun pistngûkune maligtlia; pistkatlo nayokimnitsherkok. yuk vanganun pistngûkan, âtam itluktskerkâ.

vatua vînga taraneka tsivuorauk, kaitluntlo kánertsheksia? âta, anegtoringa tshasamik matumik. taugam tamâna pitiktluko tshasak mana tikitaka. âta, atran utsorunarifkarro. toi rîna kilagamik nitstok: utsorunarifkaumariaka, utsorunarifkankigtarkaulukotlo. toi yut toine nangingkalrît matumiktlo nitlrît kánertut katleranilûko. ilait kánertut: angilak itlînun katlatlgok.

Yesusak kiugok káneralune: mana rîna ve pitiktluko pinritok, taugam itlpitse pitiktlutse piok. vatua tla mana kánertstârumakatartok; vatua tlam matum atanra tsingikakûmarkaugok. vîngatlo nunâmik kulimortsimarikûma yut tamatlkuita vanganun tshayugtsherkanka. taugam vaten kánertok natlunaeranalûne kaitlun ayokilräkun tokuarkautsimînik.

toi yut kiugât: alarkûtnik nitarput Kristusak eкuílingoramik ítertlainararkautsia; kaitlun toi кánertsit: yûm kitunrâ kulimortsimarkaulra? kitûga tauna yûm kitunrâ? toi Yesusam kiugai: tankim tshale itlma nayortsherkâtse. tankik itlpitsinitlûko piyuatse, tanigartstifkinâtse; vanîfa tanigarame piyualrim utlagarkane natluâ. tankik itlpitsinitlgane tankik ukfaravikîtsio, tankim eriniaknaurâtse.

Matt. 21, 17. Mark 11, 11.

toitlo atakuan, unîtai nunagpaganik anlune Bethanimun ayagtoк taukut кulin matleruginik tsipniligit ilaktluke, kavartaralunetlo toine.

---

pikiutme pitlgit.

Matt. 21, 12. 13. 18. 19. Mark 11, 12—19.
Luke 19, 47. 48; 21, 37. 38.

unuakuan, unuakume attâm nunagpaganun utertshame kaigtoк. napatlo atsanкitûle yâkfanun tangegamio tumiaram tsanianilingoк, tshuyâlik, utlagâ tshamik natakviknayuktluko. tikitshamiutlo atlâmik natakvikinritâ tshugânik taugam, atsangitlerkâ pinariksailan. toi Yesusam piâ кanrutluko:

matum kinguane atsanкinerertsherkûten; matum kinguane atsavinik nerilrärtanкngaitoк vatkapik akvagpak taîma. litnaurainтlo nitât. toi tamma napa tauna atsanкitûle nalauк.

Jerusalamuntlo tikitshaming, Yesusak agaiyuvigamun itertoк, agaiyuvigametlo kipûshalrît kipûtlrîttlo tamatlkuita anifkarai, akîniktlo navernialrît stoluit yakuliginiktlo kipûshalrît akumtlerit ayaloкtstai; tshamiktlo tigûmialrît agaiyuvigkun piyuaskinritai. litnaurilûnetlo кanrutai: vaten-ka igausinganritoк: vînga nika nunat tamaraming yuita pîtshalaravigkâtnik aterpagtsimarkaugoк? taugam itlpitse vayaniortartse.

unuakuakantlo agaiyuvigame litnaurilartoк, taugam agaiyulertngunerit kalîkaniktlo lisingalrît yuttlo pioranerita tamâna nitât toкûtinginaksâktlukotlo, taugam natakutinritut kaitlun pitlerkamignik; alikngamigtgo, toi vanîfa yut tamaraming ungavikngatgo nitnalûko, tamaramingtlo ayokutsertûtai alangârutiktluke. atakuakantlo anlartoк ingrimun Olivim ingrianik aterpagtsimalrämun unugiartoralune. yuttlo

tamaraming unuayarkun agaiyuvigamun utlalarât nitnalûko.

---

aiparitme pitlgit.

Matt. 21, 20—22. Mark 11, 20—26.

unuakuantlo napa atsanкitûle kituamigtgo tangegât nalatlinilra mimeranamînik. litnaurattlo tangegamigtgo erriut кáneraluting: kailun pilûne napa atsanкitûle atlkunak nala? Petatlo neкâme кánertoк itlînun: ayokutsertorta, tangegtluko, napa atsanкitûle itlpit aneкtlatlgen nalatliniok. Yesusamtlo kiugai кáneralune: Agaiyun ukfaravikîtsio. ilûmun кanrutamtse: ukfanкkuftse nalegugtifkinâtsetlo, toi tamânartlainaunrilingoк piarkaugartse napa atsanкitûle vaten tleraluko; taugam ingrimun ûmun кankuftse: кratarten, imarpigamuntlo igten, toi vaten piarkaugoк. kina imina ertshakûmikun nalegugtifkinâne ukfakan matum кanrutiktlerame pitsiortarkautsianik, toi toiten tlerarkaugoк. tamâna pitiktluko кanrutamtse: tsha tamatlkuan pîtshatlerpitsiugun kaigatikkuftsio, pingiarkautsertse ukfakîtsio, toi unakarkaugartse. pîtshaga-

lutsetlo nangingkakuftse, kitûmun pítkanк-kuftse, toi plugtsitsio, ataftse tshale kilagamilingum plugtsitnaurai pitshorulatltse. taugam plugtstinritlkuftsio, toi ataftsetlo kilagamilingum plugtsngaitai pitshorulatltse.

Matt. 21, 23—27. Mark 11, 27—33. Luke 20, 1—8.

toitlo Jerusalamun tikitinkigtut; agaiyuvigametlo piyuatlgane yutlo litnauraluke кánerîaraкtlo ashilra kalarutiktluko, toi agaiyulertngunerit kalîkaniktlo lisingalrît tsiulernerittlo utlagât кanrutlukotlo кáneraluting: кanruskut, kaitlun ayokilrämik piyunarkutsinкtluten toiten pilartsit? vatlo kia matumik piyunarkutsinкtsiskîten toiten pilartsit? Yesusam kiugai кáneralune: vîngatlo aptsherkamtse atautsimik, matumik кanruskuftsia, vînga tshale кanrutsherkamtse kaitlun ayokilrämik piyunarkutsinкtlua toiten pilautsimnik. Johnam angitlortstsîarâ naken piortlgua? kilagamik-ka vatlo yugunik? kiutsia. toi kaitlukuartut кáneraluting: kilagamik pitlgunîkumtgo, toi кanrutsherkâkut: tshien vanîfa ukfakinritsio? taugam yugunik pitlgunîkumtgo yut alinginarktsherkut; yut tamaraming tgatlku-

nik milokutsherkaitkut, tamaraming Johnak ilûmun profetaruyukngatgo. Yesusaktlo kiugât káneraluting: naken pitsia natluarput. toi кanrutai: taumik vîngatlo кanrusingaitamtse kaitlun ayokilrämik piyunarkutsinкtlua toiten pilautsimnik.

Matt. 21, 28—32. Mark 12, 1.

ayokstashîgutitgun katlautai: taugken kaitlun umyortektse? yuk matleruginik kitunranкtoк; taukuktlo aipâ utlagâ кáneralunetlo: kitumrak, erinerpak vainanik nautstaravigamun tshaliartua. kiugâtlo кáneralune: pingaitua; taugam kinguane umyoranayagutsîlune ayagtoк. aipâtlo utlagaluko toitstun кanrutâ. taumtlo kiugâ кáneralune: pitsherkua, atanek; taugam ayagpikinane. kia naliaginik atâme piskute atortau? кánertut: tsioкtlim. Yesusam кanrutai: ilûmun кanrutamtse akîleкorautnik kuyortsistit akuserarûtikilrîttlo Agaiyutim angaiyoкauvianun tsiutligalutse itertsherkut. vanîfa Johnam itluamun tumiaramik pitlguatse ukfakinritartse, taugam akîleкorautnik kuyortsistit akuserarûtikilrîttlo ukfakât; taugken itlpitse tamâna ta-

ngegsâktluko kinguakun umyoranayagutsinritûtse ukfakifkinâkotlo.

Matt. 21, 33—46. Mark 12, 1—15. Luke 20, 9—19.

nitsio ayokstashîgun atla: yuk nime atanrulra vainanik nautstaravilitlgok tshasiguleralukotlo mitsueravigkaktlo lagaluko mayoravilîlunetlo, nautsitsîortnuntlo naveriutkâ nunâmuntlo atlâmun ayagalune toine witamânalûne. toitlo atsankfia ukaksigian, pistne ayagtstâ nautsitsîortnun vainat atsaita ilaitnik tigûtshartûsktlûko nautsitsîortnik. taugam taukut tiguât pekuaralukotlo ayagtstlukotlo unangifkarpikinako. tshale pista atla ayagtstâ; taunatlo kamekuakun kilerât kasingunarkilrämiktlo pilûko, ayagtstlukotlo tshakaunako. tshaletlo pingayuat ayagtstâ; taunatlo tshale kilerât tlatînuntlo tsingikakûluko; taunatlo tokûtât. attâm pistit atlat tsioktlerane amtlinerulrît ayagtstai; taukuttlo tshale toiten pît.

toi nautstaravim yua tshale atautsimik kitunrankfgok kinkikminik, káneralunetlo: kaitlun pitsheksia? kitunraka kinknarkilra ayagtstsherkâka; tauna takaktshektliat. kitoine itlaitnun ayagtstâ káneralune: kitun-

raka takaktsherkât. taugam taukut nautsitsîortit kitunrâ tangegamigtgo кanruyûtut кáneraluting: vanîfa paitanкrarkaк; kitake, toкûtlaut paitakarkâ vangkutnun pifkaraluko, toi pikshagûtskerkput. toitlo tiguât tsingikakûlukotlo nautstaravim tlatînun toкûtlukotlo. toi nautstaravim yua tikiskune, kaitlun pitsherkake taukut nautsitsîortit?

кanrutât: tikitsherkoк ashîtlräkuntlo piunerertsherkai ashîtlrît taukut, nautstaravinetlo nautsitsîortnun atlânun naveriutiktsherkâ atsainik pinariakan tsikekingilartsherkilränun. Yesusak кánertoк: tikitsherkoк nautsitsîortittlo taukut piunereraluke nautstaraviktlo atlânun tunluko. tamânatlo nitshamigtgo кánertut: vaten pinritle. taugam itlîn tangivagai кáneralunetlo: nâkiksaitutse-ka kalîkane vaten: tgatlkoк nililrît tshakakinritlkît kangêritkaurtlune tgatlkûgoк. Ataneramik toiten pitlgoк errinaktlunetlo îmtnun? tamâna pitiktluko кanrutamtse: Agaiyutim angaiyoкauvia itlpitsinik avartsherkoк, yugununtlo atlânun tsikiutngutsherkoк atsainik naugilränun. kinatlo imina tgatlkum taum ayaloкfikistne

navigortsherkâ, taugam igfikikne tseкumt-kapigtsherkâ.

agaiyulertngunerittlo Farisisattlo ayokstashîgutai nitshamigtke itlpíkât itlînun кanrutikûtserting. kalîkaniktlo lisingalrît agaiyulertngunerittlo tigunginaksâkât taum natlîne, taugam yut alîkait, profetaruyukngatgo.

Matt. 22, 1—14.

Yesusamtlo piai katlautinkigtluketlo ayokstashîgutnik, кáneralune: kilim angaiyoкauvia ayokoк yugtun angaiyoкartun kitunramînun kashûtarkamun nerifkarîtikiulrätun. pistnetlo ayagtstai kashûtarkaginun neriartûskumalrît kiligsktlûke; taugam taiyunritut. attâm pistit atlat ayagtstai кáneralune: ueriartûskumalrît кanrutsîke: atam, nerifkarîtikaka takûmariaka, kulûvinka ungungsitinkatlo oкungitshaumalrît toкûtsimaut, tamaramingtlo takûmariut; kashûtarkaginun neriartortse. taugam tshatkinritât, ilaitatlo nunautiting utlagait ilaitatlo kipûtlerkating. ilaitatlo pistai tiguit ashîtlrämiktlo pilûke toкûtluketlo. taugam angaiyoкaк eкortoк, angûyagterûganetlo

ayagtstai tokûtsitlerit taukut piunerertstluke nunîttlo ikuafkaraluko. pistne toi kanrutai: kashûtarkaginun nerifkarîtikiorak takûmariyâkok, taugam neriartûskumalrît tunriukutnarkut taumun. taumik ayagtse tumiarat kuyortlgatnun, natakitltsetlo tamatlkuita kashûtarkaginun neriartûskitsîke. toi pistit taukut tumiarânun ayagaluting natakitlting tamatlkuita kuyortait, ashîtlrît ashilrîttlo, kashûtarkaktlo nerifkarîviak tamarame neriartulränik yunktok. taugam angaiyokak itrame neriartutlerit tangegtshartoraluke, toine yuk tangegâ atoramik kashûtsisûtmik atinrilingok. kanrutâ: usok, kaitlun pilûten mâvit itertsit atorak kashûtsisun atifkinâko? taugam tauna nipaitok. angaiyokam toi pistit kanrutai: eruk taliktlo kilertsike tlatînuntlo igtluko tanigarstkapigtlrämun, toine kiatsherkut kaftshagtsiaktlutingtlo* krutmignik. kiligumalrît amtlerrâta, taugam tshutshûkumalrît ikrinâting.

Matt. 22, 15—22. Mark 12, 13—17. Luke 20, 20—26.

toi Farisisat ayagtut kaitlukuaralutingtlo kaitlun pilûting kánerîaranun naptsit-

* kigtlagtsiaktlutingtlo.

nalûko. klûtikâttlo ayagtstluketlo paktsiarkat litnauraming ilait Herodam yuinun ilakifkaraluke, itluaruanginakarkaulrît, кáneríaratgun unakinginakisktlûko atanertorilränun nunamtlo atanran pinianun tunnalûko. tikitshamingtlo aptât кáneraluting: litnaurista, vangkuta natlunritarput pitsiutsin itluaírämiktlo katlatluten litshungtsharîlutentlo, nisinganginakkaunaktlo* yugumik, yûm taungutsia tshatkinrilavugo, taugam Agaiyutim tumiarakiskitlga ayokutsertûtiktluko pitsiuluten. taumik vanîfa кanruskut: kaitlun umyorteksit? Caesarak aкîleкorautnik tsikeraluko itluartoк-ka vatlo itluanritoк? tsikekingitsherkukut-ka vatlo tsikekingingaitukut? taugam Yesusam ashîlutsiat pitsiunrilutsiattlo matleruginiktlo umyonкrûtsiat itlpikngamîke кanrutai: tshien naspatsitsia itlpitse matleruginik umyoligine? ake akîleкoraun vanganun taitsio, tangegnaurka. toi akîtshuag itlînun taitât. кanrutaitlo: kia una ayoke, kiatlo igaskitlge ukut? kiugâttlo кáneraluting: Caesaram. toi кanrutai: taumik vanîfa Caesarak tsikertsio Cae-

* vatlo: kigtsikifkinâkotlo yuk.

saram pikânik Agaiyuntlo Agaiyutim pikânik. кánerîarakun unaktlerkâ tshaperkât yut takuatne; kiutetlo erriktluko nipaunatingtlo unîtât ayagalutingtlo.

Matt. 22, 23—33. Mark 12, 18—27. Luke 20, 27—39.

erinerame taume Sadusisat maktlerkartailutsianik кánilalrît ilaita utlagât aptlukotlo кáneraluting: litnaurista, Mosisam vaten igaravikâkut: angûtim amaktlia токûkan, nulianetlo uniskako, eriniarunânetlo, toi nulerra kingoкtlian piarkauluko anligutne kingûverkioraluko. vanîfa vangkutne witatlgût kingoкtlekilrît matlerunligin. tsioкtliattlo nulertortoк токûlunetlo; kingûverkailametlo nuliane anligutminun paitakifkarâ. aipântlo nulektluko eriniarunânetlo токutlgoк. toi pingayuata nulekshagûtâ. toitentlo taukut matlerunligin pikât, eriniarunâtingtlo токutlgût. taukuttlo kinguatgun aranaкtlo токutlgoк. taumik vanîfa maktlerkaк tikiskan makiskuning, kia taukut matlerunligin naliata nulekshagûtsherkau? vanîfa taukut tamaraming nulerkitlgukît. Yesusamtlo kiugai кáneralune: mana-ka pitiktluko alartinritutse: kalîkat na-

tluaftsike Agaiyutimtlo pinia natlûluko? tlam matum eriniare nulertulartut uingaktlutingtlo, taugam tlam aipânik tokûmalräniktlo maktlerkâtnik pikanкrarkaufkumalrît nulertoringaitut uingingaunatingtlo; kingûmiktlo tokûyunaunating, angilatstun kilagamilingorstun ayokngaming, Agaiyutimtlo eriniakngating, vanîfa maktlerkam eriniakngating. tokûmalrîttlo maktlerkât pilûko Mosisamtlo apertorâ tokûmalrît maktarkautsiat. nâkinritutse-ka Mosisam kalîkaine, kaitlun Agaiyutmun кanruyûtsianik tshukîlanaruane, кáneralune: Abrahamam Agaiyutkânga, Isaamtlo Agaiyutkânga, Jakobamtlo Agaiyutkânga? vanîfa Agaiyun tokûmalrît Agaiyutikinritât, taugam ungûvalrît Agaiyutkât; tamaraming itlînun ungûvîta. itlpitse alartkapigtutse. yurûgattlo tamâna nitshamigtgo ayokutsertûtai alangârutkait. toi kalîkanik lisingalrît ilaita kiugât кáneraluting: litnaurista, itluartluten кánertuten.

Matt. 22, 34—46. Mark 12, 28—37. Luke 20, 40—44.

taugam Farisisat nitshamigtgo Sadusisat itlînun кánerîararkairutsiat, atautsimun ku-

yortut. ilîtatlo alarkûtit lisingastîta atûnim apaurutlûting nitshamîke natlunrilamiutlo itlaitnun itluartlune kiutsia, utlagâ naspalukotlo aptâ: litnaurista, tsha alarkun tsioкtliuga anginrulûnetlo alarkûtne? Yesusam kiugâ кáneralune: tsioкtliat vanîfaugok mana: nitsugune Israelak, Atanek Agaiyutvut Atanek atautsiugok; itlpitlo kinkarkaugan Atanek Agaiyuten ertshakorpigun tamatlkertluten taranerpiguntlo tamatlkertluten umyorpiguntlo tamatlkertluten pinerpiguntlo tamatlkertluten. vanîfaugok alarkun tsioкtlek anginrulratlo. aipântlo ayokâ: tungilin itlpitun kinkarkaugan. atlâmik alarkûtstaitok makugine anginrulrämik. alarkûtik makuk matleruk atavikagkit alarkûtit tamaraming profetattlo igaita. kalîkaniktlo lisingalrim кanrutâ: ilûmun, litnaurista, itluartluten кánertuten, Agaiyun atautsiungan, atlâmiktlo taungunrilingoramik Agaiyutstailan. itletlo kiniktluko ertshakûmikun tamatlkertlune taranimîkuntlo tamatlkertlune pinîmikuntlo tamatlkertlune, tungilinetlo itlmitun kiniktluko, toi vanîfa tsikiutne ikuagarkane tokûtarkanetlo ta-

matlkuitne anginrulra. Yesusamtlo itlpikngamio tlatligtaramik kiutsia, кanrutâ: itlpit Agaiyutim angaiyoкauvia yâkshinritan.

Farisisat kuyungkangînanratne Yesusak agaiyuvigame litnaurilûne aptai: kaitlun kalîkanik lisingalrît кánilartat Kristusak Davimun kitunrakniluko? kailun umyortektse Kristusamik? kia kitunrakkau? кanrutât: Davim kitunrakâ. кanrutai: kaitlun vanîfa Davim anernerkun ataneraminik toкtlortau kalîkane pîtshautligine, anernerkun tankilräkun vaten кáneralune: Atanek atanimnun кanertoк: tatlerpima tungînun akûme, ingilukistiten itigavinun tutmararkaurtarkaungamke. toiten Davim tungaunane ataneraminik toкtlorâ; Davim toi ataneraminik toкtluamio, kaitlun vanîfa kitunrakkau? tamaramingtlo kiugstsîgatât, tshapersugulutingtlo kinguakun aptinkigtlerkânik. yurûgattlo nitsuguniat.

Matt. 23, 1—39. Mark 12, 38—40. Luke 20, 45—47.

toi yut tamatlkuita nitstluke Yesusam yurûgat litnauranetlo katlautai, litnauritleraminetlo кánertoк itlaitnun: kalîkanik lisingalrît Farisattlo akumgalartut Mosisam

akumtlerâne. taumik itlpitsinun atûskutait tamatlkuita atortsike toiten pilûtse, taugam tshaliarit maligtakuksaunake. vanîfa кáneriyâktluting toiten pinritlartut. kûgarkanik oкamailingoranik kugstsîgalingoranik kilerkilartut yuttlo tusaitnun itlîluke, taugam tungaunating unatmignik nugtagtsunritlarait. taugam tshaliating tamatlkuita tshaliakilarait yugunun tangegisktlûting. alartshailkutikinginakikting lortorîlarait atoramingtlo sinîliarutait angilerîluke. mulingakîtse kalîkanik lisingalränun, taukut piyuayulartut akortulränik atoranкtluting, neriligutikilränetlo kiaktliuyulartut, agaiyuviganetlo akumtlerit kiaktlît akumviksularait nunanikaktlukotlo kipûtshartularavigane yûluakaskumakaming yutlo ayokutsertortnik toкtlorakatsting.

taugam itlpitse ayokutsertortnik toкtlusksâkunâtse, atautseк ayokutsertortikngaftsio, tamarpitsetlo amaktlekilrärûtse. nunamiungulratlo ataftsinik toкtloksaunako, atautseк atakngaftsio, kilagamilingoк. atanernik toкtluskiksaunatse, atautseк atanekngaftsio, Kristusak. taugam anginertartse

pistikarkaugartse. kinatlo imina itlminik anginerufkalra miktlgufkaumarkaugoк, itlminiktlo miktlgufkalra anginrufkaumarkaugoк.

taugam naktling itlpitse kalîkanik lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, kilim angaiyoкauvia kilûtshaftsio yugunun; vanîfa itlpitse itinritutse, itkatalrîttlo itriskinritatse.

naktling itlpitse kalîkanik lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, aranat aipainerit inait nangilâftsike pîtshamâlutsetlo pitsiunrilingoramik; taukut кánertstârutmik anginrulrämik pimarkaugut.

naktling itlpitse kalîkanik lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, nunâkun merkuntlo ayalâftse yugumik atautsimik unânginginaktlutse, ilakshaguskuftsiutlo nangitsivigamun piarkaurtlarartse matlerorkuginik itlpitsine artshakanrortlûko.

naktling itlpitse tashokistne tsikmiumalräne, кánilâftse: agaiyuvik natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra kaitlun pinritoк, taugam agaiyuvim solutâra natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra uniortinritarkanкtoк. itl-

pitse usivîtlräne tsikmiumalränetlo, tsha anginrua solutaĸ vatlo agaiyuvik solutâmik kintsiknarkifkarilra? toamtatlo [ĸánilaftse]: itlîaraĸ natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra kaitlun pinritoĸ, taugam tsikiun kainganilingoĸ natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra uniortinritarkanĸtoĸ. itlpitse tsikmiumalräne, tsha anginrua, tsikiun vatlo itlîaraĸ tsikiutmik kintsiknarkifkarilra? taumik itlîaraĸ natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra ukfaranartsharilartoĸ taunatlo kainganilinguttlo tamatlkuita natlkigtsistiktluke. agaiyuviktlo natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra ukfaranartsharilartoĸ taunatlo toinetlo ninĸtlra natlkigtsistiktlukik. kilaktlo natlkigtsistiktluko ukfaranartsharilra ukfaranartsharilartoĸ Agaiyutim akumtlera kilakutalik natlkigtsistiktluko kainganetlo akumgalra tapektluko.

naktling itlpitse kalîkanik lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, nautstat aukarkat katlinarkilrîttlo tshukûyîttlo ĸulingorûtîtnik tsikekingilâftse alarkûtit artshakánerit tshakâraluke, ukut: itluam atûtlerkâ takumtshukîaraĸtlo ukfaĸ-

tlo. tamakut atoraluke imkuttlo tshakârpikinake pinarkoĸ. itlpitse tshokistne tsikmiumalräne, ungîlagiliarat unkagtsitlâftsike ungungsektlo kulugtlra igaktluko.

naktling itlpitse kalîkanik lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, merutit kantattlo kaingitgun tsharrîlâftsike, taugam ilûmigtgun tigiliganik piksugîaramiktlo imaligût. usok Farisisak tsikmiumalräme, merun kantaktlo iluaginigun tsharrerrâkik, latîmiginigun tshale eĸairutnaurtuk.

naktling itlpitse kalîkanîk lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, kungut uraskagtsimalrît ayokngaftsike, taukut kaimigtgun kiniginaruariyâkut, taugam ilûmigtgun toĸûmalrît íneritnik eĸânarkilräniktlo ayokinrilingoranik imaligût. toiten itlpitsetlo kaiftsiugun itluaruariyâkutse yut takuatne, taugam iluftsiugun pitsiunguamik itluarilinguliunermiktlo imaligûtse.

naktling itlpitse kalîkanik lisingalräne Farisisanetlo, matleruginik umyoligine, profetat kunguit piliakilâftsike itlualrîttlo neĸakûtait kiniginartsharaluke ĸaneralutsetlo:

tsiuliaput yûligutikkumtke profetat augatnun pilräruligutikinritsharaput. toiten pilûtse itlpitsinik natlunaertutse profetanik tokûtsitleranun eriniakutserpitsinik. toitlo tsiuliaftse kalûtît muertartse. itlpitse tsîsegpagane, itlpitse tsîsegpît piaraitne, kaitlun pilûtse nangitsivigamun tuntlerkak kimagtshektsio?

tamâna pitiktluko atam, itlpitsinun ayagtstsiunga profetanik angutniktlo lisingakapigtlränik kalîkaniktlo lisingalränik; taukut ilait tokûtsherkatse klistamuntlo ushuktshautluke, ilaittlo pektuartsherkatse agaiyuvigpitsine malerkaraluketlo nunânik nunânun atlânun; itlpitsinun pisktlûko itlualrît augat nunâmun kuvitlek tamatlkuan, Abelam itlualrim auganik Sakaraiamtlo auganun Barakaiam kitunran, tauna tokutlguartse agaiyuvim itlîaramtlo akulîgine. ilûmun kanrutamtse: tamâkut tamaraming tungitlkokilränun ukûnun tikitsherkut.

Jerusalak, Jerusalak, profetanik tokûtsitlräme, tgatlkuniktlo milokutlûke itlpinun ayagtstsîmalrît, kaftserkunik vanîfa eriniaten

kuyortshulariyâkkinka, toitstun yakuligutim piagamînik kuyortsilautsiatun yakugume atsiaginun, taugam itlpitse piyunritûtse. atam, nise itlpitsinun, unîtsimarkaugoк tshaerutlûne. vanîfa кanrutamtse: matum kinguakun tangegngaitarpitsia vaten кánerpailigpitse: atauvaкarale Atanrim atra piktluko tikitlra.

Mark 12, 41—44. Luke 21, 1—4.

Yesusaktlo akînik itlîvim akiane akumgatlgoк tsiugtlunetlo yuttlo tangivagaluke akînik itlîlrît akînik itlîvigamun amtlerittlo tukûlrît amtlilränik itlîgut. aranaкtlo aipaineк agsaulra taigoк, taum kuptshuayagak matleruk itliak, taukuk akîtshuag natlkâk. toi litnaurane taiskai кanrutluketlo: ilûmun кanrutamtse: una aranaк aipaineк agsaulra akînik itlîvigamun itlîlräne tamatlkuitne amtlinrulrämik itlîgoк. taukut tamaraming tsipneraming ilaitnik itlîngata tsikiutnun, taugam ûm norutlrärulûne pine tamatlkuan itliâ yûtikaksâktlne tamatlkertluko.

John 12, 36—50.

Yesusak toiten katlatshame ayagtoк itlaitnik êriartoralune. taugam takuatne

toiten amtlertalranik natlunailkutsingeran ukfaravikinritât; pitsiortlûko profetam Isaiam кánerîarâ, кánitlguame: Atanek, kia ukfakkau kalarutiktlerput? kitûmuntlo Atanrim tatlia natlunaeruma? tamâna pitiktluko ukfarstsîgatut, Jsaia tshale кánitlguan: ît takfiälifkarai, ertshakuittlo tiggufkarai, îmignik tangegiskifkinâke, ertshakûmigniktlo itlpikiskifkinâke, tsauskifkinâketlo vanganuntlo yungtshaskifkinâke. vaten Jsaia katlatok utsorunarkutsia tangegamio кanrutikngamiutlo itle. toiten ayokingeraming atanertortit toiten amtlerit ukfaraviksâkât, taugam Farisisat pitiktluke apertunritât, agaiyuviganik avaskifkinâting; yugune nanraumatlerkak Agaiyutme nanraumatlerkame tshutshûkinruamigtgo.

Yesusaktlo kayâgalûne кánertok: vanganun ukfalra vanganun pifkinâne ayagtstsistimnun ukfartok. vanganiktlo tangilrim ayagtstsistka tangegâ. tankiulua tlamun tikitua, vanganun ukfalra tanigaramitauraskifkinâko. кánerîaramniktlo nitlra ukfakifkinâketlo tauna vînga кánertstâringaitaka; tikitinrilama tlamiut кánertstârarkauluke,

taugam anegtorarkauluke. vanganik tshaunritlkilra кánerîarankatlo tsiunioriyugpikinake, tauna кánertstâristinкtoк, кánerîaram кánerîaraktlma кánertstârtsherkâ erinerame nanginеktlerame. vanîfa vanganik katlatinritua, taugam âtam ayagtstsistma alarkorânga kaitlun кánerarkautsimnik kaitluntlo katlatarkautsimnik. alarkûtetlo natlunritaka ungûvautsia eкuinane. taumik katlatakama toiten katlatlartua atamun кáneruyûtsimtun.

Matt. 24, 1—51. Mark 13, 1—37. Luke 21, 5—36.

Yesusaktlo agaiyuvigamik anlune ayagtoк; litnauraintlo utlagât agaiyuvim laufkaliarutsianik nertûtluko. ilaitatlo кanrutkât kiniginartshautsia tgatlkunik kiniginarkilränik kunûnarkilräniktlo. litnauraintlo ilîta кanrutâ: litnaurista, tangegtluko tgatlkut laufkaliarutsiatlo. toi Yesusam kiugâ кáneralune: tamâkut-ka tamatlkuita tanginritatse? tamâkut-ka laufkat angilrît? ilûmun кanrutamtse: tamâkunun tangitlerpitsinun erínerit tikitsherkut, toi tgatlkut katlekinereraluke itumtsimarkaugut.

Olivimtlo ingriane akumgatlgane agaiyuvim akiane, litnaurain Petam Jamesamtlo

Johnamtlo Andrumtlo atlâmik nayortaunako utlagât aptlukotlo кáneraluting: litnaurista, кanruskut, kako tamâkut toiten tlerarkaugat? tshaletlo tsha natlunailkutnguarkauga tikitlerkarpinik tlamtlo matum eкuktlitlerkânik?

Yesusamtlo kiugai кáneralune: tarîkitse kitûmun alartstinritnaurtutse. amtlilrît tikitarkaungata atka atoraluko кáneraluting: Kristusarûnga; toitentlo pitlerkâ ukaksiginilûko, amtlilräniktlo alartsiarkauluting. maligtinritlkitsîke taukut. niskuftsetlo angûyautlränik angûyautlräniktlo кánilränik tshatlulräniktlo, toi moritlkkîtse alîngitlanritnaurtutse nanîkuanritnaurtutsetlo; tamâkut tamaraming tsiumik toiten tlerarkaungata, taugam eкuktlitlerkaк tshale toinguksaitoк. toi кanrutai: nunam atautsim yue ingilukîtsherkut nunam atlam yuinun, angaiyoкauviktlo angaiyoкauviligutminun; nunatlo tshaknak piktlartsherkoк tamaitne, kaigiaratlo tshangeralerpîttlo tikitsherkut erânarkîlrärpîtlo, natlunailkutittlo angilrît kilagamik pitsherkut. tamâkut tamatlknita nanîkuanarkilrim ayaкarrârutkai. taugam itl-

pitse tarîkitse; vanifa tamâkut tamaraming tsiungatgun tigutsherkaitse ilalktlutsetlo, kaitlukuaraviganuntlo ayautsherkaitse agaiyuviganuntlo kilûtshautsiviganuntlo, nangiteknarkilrämun. agaiyuviganetlo pekтuarumatsherkutse, atanrulrîttlo angaiyokattlo tsiokgatne nangingkatsherkutse atka pitiktluko; tokûtsherkaitsetlo, nunattlo tamaraming yuita ûmiktsherkaitse atka pitiktluko. tamânatlo natlunaeriutiktsherktik. ayautlutsetlo tunkattse, toi ertshakoramikkitsio; tsiungakun umyortlugtshariakûnatse kaitlun katlatarkautserpitsinik, nekangitshautikifkinâkotlo kaitlun kiugarkautsertse; taugam taum natlîne kaitlun tsikiumakuftse toiten katlaskitse; itlpitse katlatlrärunrilaftse, taugam anernek tankilra katlatlräruan. vînga tsikertshekngamtse káneramik lisingamiktlo nakûkistiftse tamaraming asigorakstsîgatlkîtnik narorstsîgatlkîtniktlo.

toitlo amtlilrît tshangâyugtsherkut tuntâgutlutingtlo ûmikûtlutingtlo. anligutne anligutîn tokûtsktsherkâ, erinianetlo âtîn, angaiyokatingtlo eriniarita nakuktsherkait tokûtstluketlo. itlpitsetlo angaiyokaftse an-

ligutiftsetlo tungitlkorpitsetlo yugunikikiftsetlo toiten tuntsherkaitse, ilatsetlo tokûtsitsherkait. taugam nuyaftse ilîtnik atautsiungeran tamalrärtankngaitok. ilaltsiutserpitsiugun taranitse pikarkaugatse. profetattlo pitsiunrilingut amtlilrît alaertsherkut amtlilrît alartstâraluke. alarkûtniktlo atunritnek* anâgutarkaungan, kinkinek amtlilräne kumlangarkaugok. taugam ekuktlitlerkamun piktayîlingok anegtûmatsherkok. kánerîarakтlo ashilra tamâna angaiyokauvigamik kalarutikumarkaugok nunam kaingane tamîne nunat tamaraming yuita natluneriutkâtnik; toitlo ekuktlitlerkak tikitsherkok.

taugam Jerusalak tangegkuftsio ingilukisterûgat kashûgusingalûko, toi natlunritarkaugartse piúnerîtlerkân ukaksigîtsia. taumik merialingunarkilra piúnererista profetakun Danielakun kanrutikumalra tangegkuftsio nikinritarkamîne** nangingkalûne nime kintsiknarkilräme, (matumik nâkilra taringile): toi Judiamilingut ingrinun kimakilit, Jerusalamtlo iluanilingut ankilit, nu-

---

* vatlo: itluarílinguliunerittlo amtleriarkaungate.

** vatlo: witatlerkakinritlkmîne.

nagtlainaramilingutlo* toivit itinritlkilit; nimtlo kainganilingoк atranritlkile iterpikinanetlo tshamik akfatnalûne niminik; nautstaravigametlo witalra utertinritlkile kaspine akfanâluko. vanîfaungata erínerit akînauravît, igausingalrît tamaraming pitsiortlerkait. taugam naktling kingalrît âmagtsilrîttlo erínerit taukut tikiskata. pîtshagtse kimatlerkartse ukshume vatlo agaiyunerame piskifkinâko. erinerane taukune angilrämik nangiteknarkilrärtanкrarkaungan Agaiyutim piortlgin piortsimaкarrâtlgatnik manatlo tikitluko ayokailingoramik kinguakuntlo ayokingarkaunrilingoramik. nangiteknarkilra angarkaungan nunam kaingane, eкorneкtlo yugunun ukûnun pitsherkoк. eкûtsherkut nusherpim kînâkun ayautsimarkaulutingtlo кánerîaraligutikinrilingoranun tamatlkuitnun; Jerusalaktlo agaiyumanrilingut tutmararkaugât agaiyumanrilingut erinerkaita kakîtlerkâtnun ngilînun. erínerittlo taukut Atanrim ikrilifkanritlkake yugumik atautsiungeran anegtûmalrärtaitshartoк, taugam tshutshûkumalrît tshutshûkitlge

* nunagpît avatîtnilingut.

pitiktluke erínerit taukut ikrilifkaumarkaugut. toitlo vaten ĸanruskattse: atam, Kristusak mântoĸ, vatlo vaten: atam, vantoĸ, toi ukfakinritlkitsio.

vanîfa Kristusat pitsiunrilingut alaertsherkut angilräniktlo natlunailkutsiluting errinarkilrälilûtingtlo tshutshûkumalrît toiten alartstarkauyâktluke piyûnarkkan. itlpitse taugken tarîkitse; atam, tamatlkuitnik tsiungakun ĸanrutlguamtse. taumik vaten ĸanruskattse: atam, yuitlkumitoĸ; toi aninritlkitse; vatlo vaten: atam, nim iluane nitshuaramitoĸ; ukfanritlkitsio toi. tôrpiak katlum kínera pakmaken pilalra tshamavittlo kinerpatlagaktlune, toiten ayoktsherkoĸ yûm kitunran tikitlerkâ. vanîfa matlûligimun mitseravît kuyortlartut.

taugam erínerit taukut nangiteknarkilrît kinguaratgun natlunailkutinĸtsherkoĸ aĸertme eralumetlo aggianetlo. aĸerta tanigarîtsherkoĸ eraloĸtlo tankigingaunane, aggiattlo kilagamik igtsherkut. nunam kaingane yut pingigartsherkut arinkätlugtlutingtlo, imarpik kairittlo tlerrartarpakata, yut anertifkánerekata alingiluting, nunamtlo kai-

nganun tikitarkat tikitarkautiktluke; kilim pinê arûlarkaungata. toitlo yûm kitunrân natlunailkute alaerarkaugoк kilagame; toitlo nunam kaingane nauviligutkilrît tamaraming niptliatsherkut, tangegtsherkâttlo yûm kitunrâ kilim ameraluikun agêrlune pinilrärpaulune utsorunarkilrärpaulunetlo. toitlo angilat ayagtstsherkai kastulûting atortstâlrît tshuporiaratgun, taukuttlo kuyortsherkait tshutshûkitlge anoknik taukunik tsaumanik, kilim eкuanik eкuantlo aipânik, nunam eкuanik kilimtlo eкua ngilkagtluko.

taugam tamâkut pekatakata tsiugkitse, kameкutse maktlûke, utertstsimatlerkartse ukaksigian.

ayokstashîgutmiktlo кanrutai: napa atsanкitûle ayokstashîgutmik litshungtsharavikîtsio. tangegtsike napa atsanкitûle napattlo tamatlkuita. avagai oкungiluting tshuyangerarkata, toi tangilarartse itlpitsiniktlo natlufkinâko kiagim ukaksigîtsia. toiten tshale itlpitse tamâkut tamaraming pekatautsiat tangegkuftsio, toi natlunritarkaugartse Agaiyutim angaiyoкauvian ukak-

sigîtsia. ilûmun ĸanrutamtse: ukut tungitlkokilrît nangingaitut tamâkut tamatlkuita kakîmafkinâke. kilak nunatlo nangitsherkuk, taugam ĸánerîaranka nangingaitut. taugam erineramik taumik vatlo tshasamik taumik natlunrilingortaitoĸ angilattlo toiten kilagamilingut natluat, kitunramtlo toiten natlua, taugam âtam kîme natlunritâ.

taugam itlpitsinik moritlkitse ertshakûtse nanertortstinritnauratse nerinertuneramun tangariyugumuntlo ungûvamtlo matum pînik umyortlugtsharaneramun erínerimtlo taum atlkunak tikiararûtshuarâtse nigâtun; vaten tikitarkaungan tamatlkuitnun nunam tamarame kaingane ninĸtlränun. tôrpiaktlo Noam erínerine, toiten tshale ayoktsherkoĸ yûm kitunrân tikitlerkâne. vanîfa tôrpiak erinerane taukune ulerpim tsivuane pitlerit neriluting meralutingtlo, nulertoraluting ningilutingtlo erineĸ tauna ngilkagtluko Noam angiagpagamun iktlga, itlpingûmafkinatingtlo, taugam ulerpak tikitshan tamatlkuita avaraluke; toiten tshale ayoktsherkoĸ yûm kitunrân tikitlerkâne. taum natlîne angutik matleruk

nautstaravigamitligutiktsherkuk; aipâ tigûmarkaugoĸ aipâtlo unîtsimarkaugoĸ. aranak matleruk mîlisûtme mîliligutiktsherkuk; aipâ tigûmarkaugoĸ aipâtlo unîtsimarkaugoĸ.

taumik tarîkitse; tupaumatse pîtshagtlainaralutsetlo tamâkut tamatlkuita piarkat kimagiyunaknauratse, yûmtlo kitunrân tsioĸgane nangingkayunaknaurtutse. natluaftsio erínerit naliatne atanerpitse tikitlerkâ.

tôrpiak yûm nunâmun atlâmun ayalrim níne unîtluko pistnetlo atanrufkaraluke, kina imina tshaliarkânik tshaliarkanĸtsitlûko, amîgimtlo tarîkiste tlîmartutlguke tupaumasktlûko. taumik tupaumatse. taugam mana natlunritsio: tigilingalrim unugume tigiligiartutlerkâ nim atanran natlunritlkunio pigariyartoĸ niminik ikertsifkarpikinako. taumik itlpitsetlo upîngatse, yûm kitunrâ tikitarkaungan tshasame umyokinritlkiftsine.

kinâme vanîfa pitsiulune tlatulûnetlo pista atanran pistmînun kaunkistngôrtlga pikaitnik tsikilasktlûke nertlerkât pinarikan? atauvaĸartoĸ pista toiten pilra ata-

nerame tikiskane. ilûmun ĸanrutamtse: pimînun tamatlkuitnun kaunkistngôrtsherkâ. taugam imina pista ashîtlra ertshakûmikun ĸankan: atanika mulôĸ; pistnguligutnetlo kaurtuakatakake nerilunetlo meralunetlo tangariyunĸtlit ilaktluke: toi pistim taum atanra tikitsherkoĸ erinerame taum umyokinritlkîne tshasametlo taum natlukîne, navigtsherkâtlo pikanĸtlukotlo matleruginik umyoliginun ilakifkaraluko, toine kiatsherkut kaftshagtsiaktlutingtlo* ĸrutmignik. taumik tupaumatse, nim atanran tikitlerkâ natluaftsio, atakume vatlo únum kukatlgane vatlo yakuligutaita angûtshalortâta katlerätlgane vatlo únuakume tikitarĸautsia; atlkunak tikitlune kavaralutse nataksuarâtse. itlpitsinuntlo ĸánitlka tamatlkuitnun ĸanrutkâka: tupaumatse.

Matt. 25, 1—46; 26, 1—5. Mark 14, 1. 2. Luke 22, 1. 2.

taum natlîne kilim angaiyoĸauvia ayoĸtsherkoĸ niviartshatun ĸultun, kinûgaligeraluting nikaun pêrshagaluko ayalrätstun. taukuttlo ilait tatlîman usivítut, tatlîmantlo usivînating. usivîlingut kinûgaligeriyâkut

* kigtlagtsiaktlutingtlo.

oḳorkaligerpikinatingtlo, taugam usivítulrît kinûgaligertut oḳorkaligeralutingtlo ḳantamigtgun. taugam uikaun muluan tamaraming kanariyugtut kavaralutingtlo. taugam únum kukatlgane kayagaut: tangegtluko uikaun, anîtse pêrshagaluko. toi niviartshat taukut tamaraming tupagtut kinûgatingtlo itluaktshanginaktluke. usivîlinguttlo ḳánertut usivítulränun: oḳûtiftsinik tsikertsikut, kinûgaput nipkatâta. taugam usivitulrît kiugait ḳaneraluting: vangkutnun itlpitsinuntlo noriyuartoḳ; kuptshanun kipûtshartortse pikarpitsinik. kipûtshartutlgatne nikaun tikitoḳ, upîngalrîttlo ilaktluko itertut kashûtsharâmun; ikertokaḳtlo kilûtsharaluko. kinguatgun niviartshat imkut tshale tikisimiut ḳánerаluting: ataneḳ, ataneḳ, ikeruskut. taugam kiugai ḳánerаlune: ilûmun ḳanrutamtse: litakinritamtse. taumik tupaumatse, natluaftsio erineḳ vatlo tshasak tauna.

tôrpiak yûm nunâmun atlâmun ayakatalrim pistne kilitlgukai pinetlo itlaitnun tunluke. ilîttlo tsikerâ talentinik tatlîmanik, ilîttlo matleruginik, ilîttlo atautsimik,

kina imina piyûnartatsiatun; toitlo nunâmun atlâmun ayagtoк. toi talentinik tatlîmanik pingitlerim taukut kipûshagutikshartorai talentiniktlo tatlîmanik ilangiluke. toiten tshale matleruginik pingitlerim matleruginik atlânik ilangak. taugam atautsimik pingitlerim nuna lagiartorâ atanerame akiute êraluko. kingorpîkun toi pistit taukut atanrat tikitoк nâkiligutiktluketlo avalîtnik. toi taigoк talentinik tatlîmanik pingitleк, talentittlo tatlîman atlat taitluke кánertoк: ataneк, talentinik tatlîmanik tsikitlguarpinga; atam, talentinik tatlîmanik atlânik ilanganka. atanran toi кanrutâ: кuyâna ashilrämik ilûmûlrämiktlo pistme, ikrilingoranun ilûmûlräten, amtlilränun kaunkistngôrtsherkamken: atanerpit angineravianun itra. toi tshale tauna talentinik matleruginik pingitleк taigoк кáneralunetlo: ataneк, talentinik matleruginik tsikitlguarpinga; atam, talentinik matleruginik atlânik ilangagka. atanran toi кanrutâ: кuyâna ashilrämik ilûmûlrämiktlo pistme, ikrilingoranun ilûmûlräten, amtlilränun kaunkistngôrtsherkamken; atanerpit angine-

ravianun itra. toi tshale talentimik atautsimik pingitleк taigoк кáneralunetlo: ataneк, natlunritamken tsiumualrärulûten, kiptlialalräten nautsitsîvikinritlkivine, kuyortsilalrätentlo shagtsivikinritlkivine; tsivuoraluatlo talentiuten nunâmun êriartorâka; vanîfa pikikken. taugam atanrim kiugâ кáneralune: itlpit pista ashîtlra ksaneкrulrätlo, natlunritlkivinga kiptlialautsimnik nautsitsîvikinritlkimne, kuyortsilautsimniktlo shagtsivikinritlkimne: toi akiutka itlpit tunarkauyâkken akîliortnun, tikiskumatlo pika vînga piarka akîliutnik ilamalra. taumik talentimik tiguitsio, кuliniktlo talentilik tamatumik tsikertsio. vanîfa kina imina pinкtlera tsikiumarkaugoк pinкkapigtstluko, taugam pîlingoк tiguimarkaugoк pianik toiten. pistatlo tshatngunrilingoк tsingikakûtsio tlatînun tanigarstkapigtlrämun, toine kiatsherkut kaftshagtsiaktlutingtlo кrutmignik.

taugam yûm kitunrâ tikiskune utsorunartûmarame angilattlo itlualrît tamatlkuita ilaktluke, toi akumgatsherkoк akumtleramine kilakutâligime utsorunarkutsîme piane;

nunattlo tamaraming yuit tsioкganun kuyortsherkut, itlîntlo aftsherkai kusingiliortitun kusinginik kusingeringalingoranik aftsilalrätun. kusingittlo tatlerpime tungînun pifkartsherkai kusingeringalinguttlo eкsume tungînun. toi angaiyoкam tatlerpime tungînitlrît кanrutsherkai: taitse atama atauvaкaskitlgine ukut, angaiyoкauvik tlam piortкarrâtlganik itlpitsinun takûmalra pikshagûtsio. vanîfa vînga kaitlgûnga nerifkatlguarpitsiatlo; meкsutlgûnga mertsitlguarpitsiatlo; atlanrutlgûnga tsiuniutlguarpitsiatlo; matangkatlgûnga atorarkitlguarpitsiatlo; nautlutlgûnga paktlguarpitsiatlo; kilûtshautsivigamitlgûnga utlatlguarpitsiatlo. toi itlualrît kiutsherkât кáneraluting: Ataneк, kangavak tangitlgutsta kaigtluten nerifkaralutentlo? vatlo meкsugtluten mertstlutentlo? kangavak tangitlgutsta atlanrunerpine tsiunioralutentlo? vatlo matangkanerpine atorarkitlutentlo? kangavak tangitlgutsta nautlûnerpine kilûtshautsivigamitnerpinetlo utlagalutentlo? angaiyoкamtlo kiutsherkai кaneralune: ilûmun кanrutamtse: ukut ilama piktaunritlkapît ilîtnun

tshamik pitlerpitsinik tamatumik ve pitlguarpitsia. toitlo ɛksume tungînitlrîttlo ĸanrutsherkai: vanganik ayagtse itlpitse anɛktlamalräne, kinɛĸ nangiyuílingoramik ikualra tunrangaiyagamun angilainuntlo takûmarilra utlagtsio. vanîfa vînga kaitlgûnga nerifkatlgunritarpitsiatlo; mɛksutlgûnga mertsitlgunritarpitsiatlo; atlanrutlgûnga tsiuniutlgunritarpitsiatlo; matangkatlgûnga atorarkitlgunritarpitsiatlo; nautlutlgûnga kilûtshautsivigamitlguluatlo utlatlgunritarpitsiatlo. toi taukuttlo kiutsherkât ĸáneraluting: Atanɛĸ, kangavak tangitlgutsta kaigtluten vatlo mɛksugtluten vatlo atlanrunerpine vatlo matangkanerpine vatlo nautlûnerpine vatlo kilûtshautsivigamitnerpine, kivgioksaunatatlo itlpinun? toi kiutsherkai ĸáneralune: ilûmun ĸanrutamtse: ukut piktaunritlkapît ilîtnun tshamik pinritlerpitsinik, tamatumik ve pitlgunritarpitsia. taukuttlo ayagtsherkut nangitaugarkautluting ɛkuílingoramik, taugam itlualrît ungûvarkauluting ɛkuílingoramik.

piokтlo Yesusam ĸánerîarane makut tamatlkuita ɛkuktlitshamike, toi litnaurane

ĸanrutai: natlunritutse erínerik matleruk kinguagine paskam natlaerarkautsianik, toi yûm kitunrâ tunûmarkaugoĸ klistamun ushuktshautsimasktlûko.

agaiyunerpaktlo kûlitseriarailingoranik klibartularavik ukaksigioĸ, paskamik aterpagtsimalra. toine agaiyulertngunerit kalîkaniktlo lisingalrît yuttlo tsiulernerit kuyortut agaiyulertngunerim Kaiafasamik atligim laufkaranun, kaitlukuaralutingtlo kaitlun pilûting Yesusak litlgakun tigunginaknalûko toĸûtlukotlo. taugam ĸánertut: agaiyunerpagame pifkinâko, yut pikngartstifkinâke, yut alikngamigtke.

Matt. 26, 14—16. Mark. 14, 10—11. Luke 22, 3—6.

toi Satanam itrâ Judasak Iskariotamik aterpagtsimalra, taukut ĸulin matleruginik tsipniligit ilît. tauna ayagtoĸ agaiyulertnguneranun tarîkistittlo atanritnun katlatligutiktluketlo kaitlun pilûne itlaitnun tuntlerkânik. taukuttlo nitshamigtgo anginertut akîniktlo tsikerarkaunilûko. toi ĸánertoĸ: tshamik tsikeriyugtsia? itlpitsinun tuntsherkaka. toi akînik yuinaranik tsiptluke ĸulinik nâkivikât. tamatumiktlo

angertoк, tamânatlo ngilkagtluko ingitshortoк itlaitnun tunnalûko yuguyagtstifkinâko.

---

staumaritme pitlgit.

Matt. 26, 17—19. Mark 15, 12—16. Luke 22, 7—13.

erínerittlo kûlitseriarailingoranik klibartularavît tsioкtliatne kusingiagaramik toкûtsivigkame litnaurat Yesusak utlagât кanrutlukotlo: nane toкûtshartûsksîkut kusingiagaramik paskartsûtkamik nerarkapinik? toi litnaurame ilagkit Peta Johnaktlo ayagtstak кanrutlukiktlo: ayagtik nunagpaganun; atam, nunagpaganun itkuftik, toi yûm mertalrim kikûnguamik mertartsûtmik imâligimik piligim natlartsherktik, tauna malîgiskitigo nimun itlerkânun; natmuntlo itkan toine nim atanra кanruskitigo: litnauristim vaten кanrutskâten: pitlerkaka ukaksigtoк, itlpine paskarale; nanta na kusingiagaramik paskartsûtkamik nertlerkaka litnauranka ilaktluke? toi nerpagamik nim kainganilingoramik nasivitsherkâtik akumtlertûmalrämik upîngalrämik, toine takuskitik pikamtnik. litnauraktlo ayagtuk, nunagpaganuntlo tikitlutik, toitentlo ayoktlune

nataktluko кanrutsiatun itlmiginun; toitentlo piuk Yesusam itlmiginik tlîmartorîtsiatun, taktlukotlo kusingiagaк paskartsûtkaк.

Matt. 26, 25. Mark 14, 17—31. Luke 22, 14—17; 24—30. John 13, 1—30.

agaiyunerpim paskam tsivuane, tlamik maken atamun ayatlerkane pinarilra Yesusam natlunrilamio: ilane kinkitlguamike tlagpagamilingut, kinkai eкuktlitlerkamun.

atakuantlo tikitoк taukut кulin matleruginik tsipniligit ilaktluke; pinariantlo akumoк apostilit ilaktluke. кanrutaitlo: nerînikapigtua kusingiagaramik paskartsûtkamik matumik neriligutiknalûtse nangitekvailigama. кanrutamtsime: kinguane tamatumik neringaitua Agaiyutim angaiyoкauviane kakîtlerkân ngilînun. tshaskaktlo tiguâ кuyâlunetlo кánertoк: tigûtsio imâtlo itlpitsinun aroкutiktluko.

taukuttlo kiutâgutkât kina nalerting anginruyuktlerkânik. atakutainánеratnetlo tunrangaiyim Judasak Saimonam kitunrâ Iskariotak ertshakûmiliumariako tunisktlûko; Yesusamtlo natlunrilamike âtam tshat tamatlkuita unatminun tuntlgulûke, Agai-

gutmiktlo taitlgulûne Agaiyutmuntlo attâm ayagarkaungame: toi nerivigamik nangertoк, atkueralunetlo lumagaktlo tiguâ manuilitseralune. toitlo meк kantamun kuvâ, erokataraluketlo litnaurame itigait lumagaramiktlo manuilitaminik preraluke. Saimonak Peta toi tikitâ; itlîn кanrutâ: Atanek, itlpit-ka itiganka erortsherkaten? Yesusam kiugâ кáneralune: tshaliaka mana natluan vatua, taugam matum kinguane ayokutsingitsherkan. Petam кanrutâ: Atanek, itiganka eroringaitaten vatkapik. Yesusam kiugâ: erunritlkumken pikangiligutikngaitarpinga. Saimonam Petam kiugâ: Atanek, itiganka kîngita pifkinâke unatenkatlo kameкokatlo piarkaugaten. Yesusam кanrutâ: erûmalra itigamîkun taugam erûmakûne eкaitkapigtsherkoк. itlpitsetlo eкaitutse, taugam tamatlkertifkinâtse. vanîfa tunistkane natlunritlke; tamâna pitiktluko кánertoк: tamatlkertifkinâtse eкaitutse.

toi itigait erûmariamike, atkunetlo atsimariamio akuminkigtlunetlo кánertoк itlaitnun: natlunritartse-ka tsha itlpitsinun pitlka? litnauristiftsinik atanerpitsiniktlo toк-

tlularpitsia, toitentlo itluartlutse кánilartutse, taunguama. toi vînga atanrungerama litnauristngungeramatlo itigatse erutlguamke, toiten itlpitsetlo itigarpitsinik erortâgutarkaugutse. tshokileramtse toiten pisktlûtse pitlgutsimtun itlpitsinun. ilûmun, ilûmun кanrutamtse: pista anginrunritoк ataneramine; vatlo ayagtstsîmalra anginrunritoк ayagtsistimine. tamâna natlunritlkuftsio, atauvaкartsherkûtse toiten pikuftse. кánerîaraligutikinrilingut angaiyoкrita atanrunginakfikilarait, atanertortaittlo naktligtalränik aterpagtsimalartut. taugam itlpitse toiten pikaunritûtse; taugam anginertartse kingoкtlertun ayoktlerîle, atanrulrätlo kivgiulrätun ayoktlerîle. kina anginrua nerivigame akumgalra vatlo kivgartulra? taungunritoк-ka nerivigame akumgalra? taugam vînga akunlerpitsine kivgiulrätun ayokua. taugam itlpitse vangane piktayîtlgulrärûtse naspaumatlimne. angaiyoкauviktlo itlpitsinun pikakifkartsherkaka, atama vanganun pikakifkatlgutsiatun, nerivimne nerisktlûtse merisktlutsetlo angaiyoкauvimne, akumtlimnetlo kilakutaligame akumgatsher-

kutse Israelam nauviligutikilrärtai кulin matleruginik tsiptluke кánertstâraluke. tamarpitse pitiktlutse кáninritua, tshutshûkitlganka natlunrilamke. taugam igausingalrît pitsiortarkaugut makut: neriligutma kitngigânga. vatua кanrutamtse toiten pivailigan, toiten pikan ukfakiskilua vangûtsimnik. ilûmun, ilûmun кanrutamtse: ayagtstarkamnik tsiuniorilrim vînga tsiuniorânga; vîngatlo tsiuniortma ayagtsistka tsiuniorâ.

toiten кánitlguame Yesusak anernerami-кun ilûtekkapigtoк natlunaeralunetlo кáner-toк: ilûmun, ilûmun кanrutamtse: ilaftse tuntsherkânga. toi litnaurat tangegtâgutut natlulûkotlo kina pitiktluko vaten кanrutsia. toi anginîtkapigtut tungilekoralutingtlo кánertut itlînun: Atanек, vînga-ka taungûnga? kiugai кáneralune: ukut кulin matleruginik tsiptluke ilît kantamun akortligutka taungoк. yûm kitunrâ piyuayâkoк itlminik igausingalrätstun, taugam naktling yuk tauna yûm kitunrân tuniste. yuk tauna atauvauyartoк yôrtinritlkune. toi atûnim apkaurutut kina nalerting toiten piarkautsianik. nerivigamitoк Yesusamun

manoкtliliutlune litnaurain ilît, Yesusam kinkitlga. Saimonam Petam tauna igimiorâ кanrutlukotlo: кanruskut кanrutikitlgan kitûtsianik. toi tauna Yesusam katigainun tulortlune кánertoк itlînun: Atanek, kina pisio? Yesusak kiugoк: kaimitleramik akortlimnik tsikerarkaka taungoк. toi kaimitleк akortluko Judasamun Saimonam kitunrânun Iskariotamun túnâ. Judasaktlo, tuniste, kiugoк кaneralune: vînga-ka taungûnga, ayokutsertorta? kiugâtlo: кanrutserpitun. kaimitleк taum iggingako tunrangaiyim itrâ. Yesusam toi кanrutâ: pekatatlgen patagamik pio. taugken neriligutaine natlunrilingortaitoк tsha pitiktluko itlînun toiten кanrutsianik. Judasak tshakorranкran akîvigamik, ilait umyorteksâkut Yesusamun кanrutshuktluko paskame atorarkamignik kipûtsktlûko vatlo agsaulrît tshamik tsikisktlûke. toi taum kaimitleк tigûmariamio tamma anoк, vanîfa unûgoк.

Matt. 26, 26—29. Mark 14, 22—25. Luke 22, 19. 20; 31—38. John 13, 31—38; 14, 1—31.

antlguan Yesusak кánertoк: vatua yûm kitunrâ utsorunarioк Agaiyuntlo utsoruna-

rioк itlîkun. Agaiyun itlîkun utsorunarian, tshaletlo Agaiyutim utsorunarifkartsherkâ itlmine, atâtakotlo utsorunarifkartsherkâ.

nertleramignetlo Yesusam klibak tiguâ, кuyatmiktlo кáneralune itumtâ, litnauramînuntlo tunluko кáneralunetlo: tigûtlutse nerîtse, vanîfa timka itlpitse pitiktlutse tsikiutikumalra; vaten pilakitse neкaktlua. toitentlo tshale atakutaumariaming tshaskak tiguâ, кuyâlunetlo taumik tsikerai кáneralune: tamarpitse toiken mertse, vanîfa auka angerutsîmun nutâramun auk, itlpitse pitiktlutse amtlilrîttlo pitiktluke kuvûmalra ashîlingut avaumatkât.* [vaten pilakitse merakaftsio neкaktlua. 1 Cor. 11, 25.] ilûmun кanrutamtse matum kinguane meringaitua maken vainam atsainik erineк imina ngilkagtluko nutâraulra merarkaukumko ilaktlutse atama angaiyoкauviane.

eriniayagama, nayokatshuaktsherkamtse. yuartsherkpitsia; кánitlgutsimtuntlo Jewsanun, toiten vaten itlpitsinun кánertua: utlagarkamnun piyûnaitutse. alarkûtmik nutâramik tsikeramtse, kinkutsktlûtse; itlpi-

* avautikât.

tsinik kinkitlgutsimtun, toiten itlpitsetlo kinkutsktlûtse. maken tamaraming natlunritsherkaitse vanganun litnaurakkutsertse, kinkuskuftse.

Saimonam Petam кanrutâ: Atanek, natmun pitsheksit? Yesusam kiugâ: utlagarkamnun vatua maligtshunaitarpinga, taugam kinguane maligtsherkpinga. Petam кanrutâ: Atanek, tshien vatua maligtshunaitsiken? vînga ungûvaka pigtsherkaka itlpit pitiktluten. Yesusak kiugok: itlpit-ka ungûvan pigtsherkan ve pitiktlua? ilûmun, ilûmun кanrutamken: yakuligutaita angûtshalortât katlerävailigan mitserautiktsherkpinga pingayorkunik.

Saimon, Saimon, atam, Satanam piyugiyâkâtse, kanifnalûtse mukarkatstun, taugam vînga pîtshautamken ukfaran nangiskifkinâko; kakotlo tsaukuvit ilaten pinerikîke. кanrutâtlo: Atanek, itlpit ilaktluten kilûtshautsivigamun tokûmuntlo ayayunarkua. кánertoktlo: Peta, кanrútamken: yakuligutaita angûtshalortât erinerpak katlerängaitok, taugam pingayorkunik mitserautikkuvunga natlûnilua.

кanrutaitlo: ayagtstâkamtse akîvînatse takuaravînatsetlo kamiksaunatsetlo, atorarkarpitsinik-ka norutlartutse? kiugaittlo: kanga. toi кánertoк itlaitnun: taugam vatua akîviutinкtlrim angaktlio, takuaravinкtlrätlo toitstun pile; taugam pîlingum katlîne* kipûshagutiktlio nushegpanginginaktlune. кanrutamtsime: ukut igausingalrît vanganun pitsiortarkaugut: pitshorulalränun ilausingauк; ve pitiktlua igausingalrît pitsiortlerkanкrata. toi кánertut: Ataneк, tangegtluko, vanîfa nushegpîk matleruk. kiugaitlo: pitalkigtoк.

ertshakûtse tataminritlkilit. Agaiyutmun ukfartse, vanganuntlo ukfartse. atama inîn iluane witatlerkat amtlartut. vaten pinritlkan кanrutsharamtse; witatlerkioriartuamtse. witatlerkioriartûmarîkumtsetlo attâm tikitsherkua, vanganuntlo tigûtsherkamtse nayokimnitsktlûtse. utlagarkamnuntlo tumiaraк natlunritartse.

Tomasam toi кanrutâ: Ataneк, utlagarkan natluarput; kaitlun vanîfa natlunritarkautsta tumiaramik? Yesusam кanrutâ: vî-

* kaspine.

nga tumiaraügua pitsiuluatlo ungûvauluatlo. atlâkun atamun tikilrartanĸsunaitoĸ, vangkun taugam. natlunritlkuftsia atakatlo natlunritsharartse; manatlo ngilkagtluko natlunritartse tangitlgulukotlo.

Filipam toi ĸanrûtâ: Atanek, âta vanganun tangegtsigo, toi pitalkiktsherkput. Yesusam kiugâ: vaten pitalrämik nayokimtse natlüarpinga-ka tshale, Filipak? vanganik tangilrim âta tangegâ; kaitlun toi ĸánertsit: âta vangkutnun tangegtsigo? ukfakinritan-ka atamilutseka âtamtlo vanganilutsia? ĸánerîarat itlpitsinun ĸánerîarakitlganka vanganik ĸánerîarakinritanka, taugam âtam vanganilingum tshaliat tshaliakai. ukfakîtsia atamilutseka âtamtlo vanganilutsia; vatlo tshaliat tamâkut pitiktluke ukfakîtsia. ilûmûn, ilûmun ĸanrutamtse: tshaliat tshaliakitlganka ukfakistmatlo tshaliaktsherkai; tamâkunetlo anginrulrît tshaliaktsherkai atamun ayagakaungama. tsha tamatlkuan atimkun kaigatikkuftsio toiten pitsherkua, âta utsorunarisktlûko kitunrakun. tshamik atimkun kaigakuftse toiten pitsherkua.

kinkkuftsia alarkûtenka atortsike. vîngatlo âta kaigaviktsherkaka, itlîntlo tsikertsherkâtse ilîlertortmik atlâmik, itlpitsinitertlainasktlûko akvagpak taîma: toi vanîfa anernermik pitsiulrämik tlam yuin pikshagûtshunailkîtnik;* taukut tanginrilamigtgo natlûlukotlo; itlpitse natlunritartse, itlpitsinitauran iluftsinitarkaulunetlo. tleraurngaitamtse; utlagtsherkamtse. atâtako tlamiut tanginerertsherkâtnga, taugam itlpitse tangegtsherkpitsia; vanîfa vînga ungûvîma itlpitsetlo ungûvarkaugutse. vaten tlekan natlunererarkaugartse atamilutseka, itlpitsetlo vanganilutsertse vîngatlo itlpitsinilutseka. alarkûtimnik pikilra atoraluketlo, vanîfaugoк vanganik kinkilra; vîngatlo kinkistka atama kinktsherkâ, vingatlo kinktsherkaka alaeraviktlukotlo.

Judasam (Iskariotarunrilingum) toi кanrutâ: Atanek, tsha pilra vangkutnun alaeriyugtsit† tlamiununtlo pifkinak? Yesusam kiugâ кaneralune: yûm kinkkunia кánerîaranka atortsherkai, atamatlo kinktsherkâ, utlagtsherkputtlo wilatlerkangiviktlukotlo.

* vatlo: tsiuniuyunailkîtnik. † vatlo: nasivagiyugtsit.

vînga kinkinritstma кánerîaranka atunritlarai; кánerîaraкtlo itlpitse nitlertse vînga pikinritaka, taugam âtam ayagtsistma pikâ. makûnik кanrutlguamtse tshale itlpitsinitlimne. taugam ilîlertortim anernerim tankilrim, âtam ve pitiktlua ayagtstarkân, itlîn tamaitnik litshungtshartsherkâtse neкangifkaralutsetlo tamatlkuan itlpitsinun кánerîaraktlimnik.

witankigtsitmik unisivikamtse; witankigtsitmik vînga pimnik tsikeramtse; tlamiut pitseriaratstun tsikinritamtse. ertshakûtse tataminritlkilit alingiyugpikinatingtlo. nitlgûtse itlpitsinun кánitlimnik: ayagtsherkua, tshaletlo utlagtsherkamtse. kinkkuftsia angineriyartutse atamun ayagarkaungama; âta vangane anginruan. vatuatlo tamatumik кanrutamtse pivailigan, pikan ukfarisktlûtse.

matum kinguane amtlilränik кanrusingaitamtse, tlam matum atanra agêrtshan tshaunanetlo vangane. taugam tlamiut natlúnerisktlûke atamik kinkitsimnik, toitentlo pilautsimnik atamun alarkûtsimtun. nangertlutse maken ayîlta.

Matt. 26, 30. Mark 14, 26. John 15. 16.

кuyatmiktlo atûmariaming [Yesusak кánertoк:] vîngáfa vainak pitsiulra,* atakatlo vainaliortngoк. avayat nauginrilingût tamatlkuita avalarai, avayattlo naugilrît tamatlkuita tsharrîlarai † amtlineranik naugifkaraluke. itlpitse vatua tsharrítütse кánerîaraк itlpitsinûn кánerîarakitlka pitiktluko. vanganitaurtse, vîngatlo illpitsinitauralua. tôrpiak avayak itlminik naugiyûnailingoк vainaramitauranritlkune, toiten itlpitsetlo tskapersugtsherkûtse vanganitauranritlkuftse. vînga vainarûnga, itlpitse avayaügutse. vanganitauralra, vîngatlo itlînitaurkuma amtleränik naügitsherkoк; vanîfa ve ilakifkine tshapersukapigtutse. vanganitauranrilingoк avayatun igtsimarkaugoк nalalunetlo; toiten ayokilrît kuyortlarait kineramuntlo moragaluke ikualuketlo. vanganitaurkuftse, кánerîarankatlo iluftsinitaurkata, toi tshamik piyukiftsinik kaigakuftse toiten pimarkaugutse. amtleränik naugikuftse ataka utsorunarîtsherkoк, vîngatlo litnauraktsherkamtse. âtam va-

* vatlo: pipiulra. † naunertlugtailarai.

nganik kinkitlgutsiatun, toiten kinkitlguamtse; kinkimnitaurtse. alarkûtenka atokuftsike kinkimnitaurtsherkûtse, toitstun vînga atama alarkûtai atutlgutsimtun kinkînitauraluatlo.

tamatumik katlautamtse anginika iluftsinitaurasktlûko anginertsetlo kakîmarisktluko. alarkutka vanîfa kinkutarkaulutse, itlpitsinik kinkitlgutsimtun. kinka tamîne anginek vanîfa ungûvane yûm pigiskako yugunikikne pitiktluke. alarkûtenka atokuftsike yuguniktsherkamtse. pistnik tokktlunereramtse, atanerame tshaliare pistim natluake; taugam yugunikikimnik tokktloramtse, atamnik tamatlkuan nitlimnik natlunerertstshamtse. itlpitse tshutshûkitlgunritarpitsia, taugam vînga tshutshûkitlguamtse iligartlutsetlo naugiartûsktlûtse, naugitltsetlo witaurasktlûke; âtam tsikerarkaungatse tshamik atimkun kaigavikkuftsine.

matumik alarkoramtse kinkutsktlûtse. tlamiut ûmikkattse, toi natlunritsherkutse itlpitsine ûmikarrâratnga. tlamiut ilakkunîtse piting kinksharait, taugken ilakinrilamigtse, taugam vînga tshutshûkitlguamtse,

taumik tlamiut ûmikaitse. кánerîarak nekakîtsio itlpitsinun кánerîarakitlka: pista angínrunritok ataneramine. ve tokûtinginakngamigtnga itlpitsetlo tokûtinginaktsherkaitse; vînga кánerîaraka atuamigtgo itlpitsetlo кánerîarartse atortsherkât. taugam makûnik tamatlkuitnik pitsherkaitse atka pitiktluko, ayagtsistka natlûamigtgo. кanrutshartoraluke tikitinritlkuma ashîlinguitshartut, taugam vatua ashîlingoraminun кáneriniarutkaitut. vînga ûmikistma atakatlo ûmikâ. tshaliat atlam tshaliakinritlkai akulîtne tshaliakitlgunritlkumke ashîlinguitshartut; taugam vatua tangitlguyâktluke vînga atakatlo ûmikaitkuk. taugam кánerîarak pitsiortlûko alarkûtaitne igausingalra mana: pinrilingeramting ûmikâtnga. taugam ilîlertorta tikiskune atamik itlpitsinun ayagtstarkaka, anernek imina pitsiulra atamik kingûnilik, itlîn natlunaeriutiktsherkânga. tshaletlo itlpitse natlunaeritsherkutse, pekarrâtlimnik nayuaftsia.

tamakunik кanrutamtse, tshangâyuskifkinâtse. agaiyuvigamik avartsherkaitse; vanîfa erínerit tikitsherkut, toi itlpitsinik to-

кûtsilrît umyortektsherkut Agaiyun kivgioriyuktluko. toitentlo pitsherkaitse âta vatlo ve natluamigtkuk. taugam matumik кanrutlguamtse, vanîfa tikiskan neкakarkaungaftsio toiten кanrutsitlka itlpitsinun. pekarrâtlimnik matumik кanrutlgunritamtse, nayuamtse. taugam vatua vînga ayagtsistimnun ayakatartua, ilaftsetlo kia imum vaten aptinritânga: natmun ayagtsheksit? taugam makûnik кanrutshamtse ertshakûtse anginîtut. taugken pitsiulrämik кanrutamtse: itlpitsinun atauvautsherkoк ayagarkaungama. vanîfa ayanritlkuma ilîlertortim utlagingaitâtse; taugam ayakuma itlpitsinun ayagtstsherkaka. tikiskunetlo itlîn tlamiut natlunerertstarkaugai ashîlingoramik itluamiktlo кánertstârineramiktlo. ashîlingoramik: vanîfa ukfaravikinrilatnga; itluamik: vanîfa atamun ayagarkaungama tanginererarkaungaftsiatlo; кánertstârineramik: vanîfa tlam matum atanra кánertstârumîn.

vînga amtlilränik tshale кánerîararkanкsâкua itlpitsinun, taugam itlpitse vatua artoratse. taugken imina anerneк pitsiulra tikiskune, itlîn pikiutsherkâtse pitsiulrämun

tamînun, itlminik katlasingailame; taugam nitleraminik katlatsherkoк, piarkattlo itlpitsinun кanrutiktsherkai. itlîn utsorunarifkartsherkânga, pimnik piarkaungamîke itlpitsinun кanrutikarkane. atama pe tamatlkuita pikanka; taumik кánertua: pimnik piarkaugai itlpitsinun кanrutikarkane.

atâtako tanginererarkaugarpitsia, tshaletlo atâtako tanginkigtsherkpitsia, atamun ayagarkaungama. toi litnaurain ilait кanruyûtut: tshauga mana vangkutnun кánitlga: atâtako tanginererarkaugarpitsia, tshaletlo atâtako tanginkigtsherkpitsia; vatentlo кánitlguame: atamun ayagarkaungama? кánertuttlo: tshauga mana кánitlga: atâtako? natluarput кánitlga. Yesusam toi itlpikngamio itlaitnun aptshûtsine, кanrutai: apkauruyûtikartse-ka кánitlguama: atâtako tanginererarkaugarpitsia, tshaletlo atâtako tanginkigtsherkpitsia. ilûmun, ilûmun кanrutamtse: itlpitse kiatsherkutse yûniaralutsetlo, taugam tlamiut anginertsherkut; itlpitse anginîtsherkutse, taugam anginîlutsertse tsimerarkaugoк anginimik. aranaк eriniyugakame anginîtlartoк, erinitlerkane tiki-

tshan, taugam erinimariakame nangiteknarkilra nekakinerîlarâ, anginilame yûm yôrutsianik. itlpitsetlo vatua anginîtshâkutse, taugam tanginkigtsherkamtse, ertshakûtsetlo anginertsherkut, anginiutsertsetlo avaumangaitok itlpitsinik. erinerame taume tshamik apkauringaitarpitsia. ilûmun, ilûmun kanrutamtse: tshamik âta atimkun kaigavikkuftsine tsikertsherkâtse. mana ngilkagtluko atimkun tshale kaigataitutse; kaigatse, toi pingitsherkutse, anginertse kakîtsktlûko.

tamakunik katlautamtse ayokstashîgutitgun, taugam erínerit tikitsherkut, toi katlautsherkamtse ayokstagîgutngunrilingortgun, ayokutsinginaktlua katlautarkaungamse atamnik. taum natlîne atimkun kaigatsherkutse; vîngatlo kanrutinritamtse atamun kaigatnalûtse; vanîfa âtam tungaunane kinkâtse, kinkngaftsia ukfaktlukotlo atamik kingûninkrûtseka. atamik anlua tlagpagamun tikitlgûnga, attâm tlagpak unîtluko atamun ayagtsherkua. litnaurain toi kanrutât: vanîfa nutan ayokutsinginaktluten katlatuten, ayokstashîgutkun pifkinak. vatua

natlunritûkut tshanik tamatlkuitnik natlunrilutserpinik apisivînaktlo kitûme imûme; taumik ukfakarput Agaiyutmik kingûninkrûtsin. Yesusam kiugai: ukfartutse-ka vatua? atam, erínerit, tikitsherkut tikisingalûtingtlo, toi skaftsherkutse kina imna nakmîtlamînun vîngatlo kîmitlertlua; taugken kîmitinritua âtam nayuanga. makûnik kanrutamtse vangkun witankigtsingisktlûtse. tlagpagame nangitekilartutse, taugam tshatstorîtse, tlagpak tseralakngamko.

tamakunik Yesusak katlatlguame, kilagamun tsiugtlune kánertok: âta, vatua pinariok, itlpit kitunran utsorunarifkarro, kitunrarpit utsorunarifkaranaurâten; tôrpiak piyûnarkutsinktsiskin kimiliginun tamatlkuitnun, itlminun tsikiutikitlten tamatlkuita tsikisktlûke ungûvamik ekuílingoramik. vanîfaugoktlo ungûva ekuílingok: itlpit litaktluten kîvit ilûmun Agaiyutngulûten ayagtsitlgentlo Yesusak Kristusak litaktluko.

nunâme utsorunarifkatlguamken, tshaliak vanganun tshaliakiskitlgen kakîtluko. vatuatlo, âta, utsorunarifkaringa itlpine

utsorunarkutsimnik tlagpagtangivailigan itlpine piktlimnik.

aterpinik natlunerertstanka yut vanganun tsikiutikitlten tlamiunik. itlpit pikitlguyâkaten vanganuntlo tsikiutiktlûke; itlaitatlo кánerîaran tsiumûtât. vatua natlunererât tsha tamatlkuan vanganun tsikiutiktlerpit itlpinik kingûninкrûtsia. vanîfa кánerîarat vanganun tsikiutikitlten itlaitnun tsikiutikanka; itlaitatlo pikshagûtait ilûmuntlo natlufkinâko itlpinik kingûninкrûtseka ukfaktlukotlo itlpinun ayagtstsûtseka.

itlait pîtshautanka; tlamiut pîtshautinritanka, taugam taukut vanganun tsikiutikitlten pîtshautanka, itlpit pikngafke. pinka tamatlkuita itlpit pikaten, pitentlo vînga pikanka; taukunetlo utsorunariunga. vîngatlo tlagpagamitinerertua, ukuttlo tlagpagamitut tshale, vîngatlo utlagamken. âta tankilra, aterpigun piktayertsike vanganun tsikiutikitlten vangkugstun atautsiunaurtut.

itlaitne witatlimne aterpigun piktayertstanka vanganun tsikiutikitlten; tarîkankatlo tamalrärunâtingtlo, tauna tamânermik ayokutsîlik kîme tamartoк, kalîkat pitsiortlûke.

taugam vatua utlagamken; toitentlo katlatua tshale tlagpagamitlua, anginiutka itlaitnun ilûmikkapigsktlûko.

кánerîararpinik tsikitlguanka; tlagpimtlo yuin ûmikait, tlagpim yuinik pinrilata, vînga toiten tlagpim yuinik pinrilûtsimtun. pîtshautinritanka tlagpagamik avasktlûke, taugam ashîlingoramun piskifkinâke. tlagpim yuinik pinritut, vînga toiten tlagpim yuinik pinrilûtsimtun. pitsiulräkun kintsiknarkifkarke; itlpit кánerîaran pitsiulräгoк.

vanganik ayagtstsitlgutserpitun tlamiunun, toiten tshale ukut tlamiunun ayagtstanka. itlaittlo pitiktluke kintsiknarkifkartua, itlait tshale kintsiknarkifkaumasktlûke pitsiulräkun.

ukuttlo kîngita pîtshautinritanka, taugam кánerîraitgun vanganun ukfalrît tapektluke pîtshautanka, tamatlkuita atautsiusktlûke, itlpit, âta, vanganilutserpitun, vîngatlo itlpinilutsimtun, itlait tshale atautsiusktlûke vangkugine, tlamiunun ukfakisktlûko itlpinun ayagtstsûtseka. vanganun utsorunarkutsîkifkatlgen itlaitnun pikifkatlgüaka,

atautsiusktlûke vangkugstun atautsiutsimigstun; vînga itlaitnitlua itlpittlo vanganitluten, atautsimun takmigsktlûke, tlamiuttlo natlunerîsktlûke itlpinun ayagtstsûtsimnik itlaitniktlo kinkitlgutserpinik, vanganik kinkitlgutserpitun.

âta, vanganun tsikiutikitlten vanganitskanka nayokimne, vanganun utsorunarkutsîkifkatlgen itlaitnun tangegisktlûko, kinkitlguavunga tlagpak tusinganingivailigan.

âta itlualra, tlamiut natluatgen, taugam vînga natlunritamken, ukuttlo natlunritât itlpinun ayagtstsûtseka. itlpin atran itlaitnun natlunaeraka natlunainkigtarkaulukotlo, vanganun kinkin itlaitnitsktlûko, vîngatlo itlaitnitsktlua.

Matt. 26, 30—35. Mark 14, 26—31. Luke 22, 39. John. 18, 1.

Yesusak vaten katlatsimariame, litnaurane ilaktluke anoк [nunagpaganik] kuitshuaк Kidron кraraluko, pitseriaramituntlo Olivim ingrianun ayagtoк; litnauraintlo maligtât. toi Yesusam кanrutai: tamarpitse tshangâyugtsherkutse; igausingîn: kusingiliorta patgortsherkaka kusingittlo kat-

ngat skaftsherkut. taugam maktsimarikuma tsiuftsine ayagtsherkua Galiliamun.

taugam Petam кanrutâ: tamatlkertluting tshangâyungerâta, vînga tshangâyugingaitua. Yesusam toi кanrutâ: ilûmun кanrutamken, erinerpak, matume unugume yakuligutaita angûtshalortât matlerorkuginik katlerävailigan mitsêrautiktsherkpinga pingayorkunik. taugam tshaknak кáninkigtoк: tokûligutikarkaungeramken mitsêrautikngaitamken. toitentlo tshale tamaraming кánertut.

Matt. 26, 36—45. Mark 14, 32—42. Luke 22, 40—46. John 18, 1—2.

toi taukut ilaktluke Yesusak tikitoк tshasiguligimun Getsemanimik aterpagtsimalrämun; toine nautstaravigtanкtoк, taumun Yesusak itertoк litnaurane ilaktluke. tunistîntlo tshale Judasam natlunritâ nautstaravik tauna, Yesusam litnaurane toine witaligutikilamike pulingitaк. toivittlo tikitlguame кanrutai: mâvit akumitse, yâvit pîtshagiartutlimne. Petatlo Jamesaktlo Johnaktlo, Zebidiam kitunrarken, malîkai, toitlo anginêrtoк, tatamkapigtlune nanîkua-

kapigtlunetlo. toi кanrutai: vînga taraneka anginîtikapigtoк токûmun toiten; mantaurtse pígaligutiktluatlo. itlmatlo unîtluke miloкutim tutmatlgatun yâkshigtalrämun, tshîskumigtlunetlo nunâmun palortoк pîtshagalunetlo, tshasak tauna itlminik plugtsktlûko* piyûnarkkan; кáneralune: âta, atama, piyûnarkkan, tshattlo tamatlkuita tshaperkinritaten, tshaskak mana vanganik avarro; taugam vînga piskutseka pifkinâne itlpit piskutsin pile.

angilamtlo kilagamik alaeravikâ pinerilûkotlo. tshaknakapigtshametlo pikaneralune pîtshakapigtoк [niptlikapigtlune atlûvitlîlunetlo]; kiäriyutlgetlo** tôrpiak kuterpît angit nunâmun igtlalrît.

litnauranetlo utlîmike tíkitai kavaraluting, Petatlo кanrutâ: Saimon, kavartutenka? pígaligutikstsîgatarpitsia-ka tshasame atautsime? tupaumatse, nangertlutsetlo pîtshagtse, naspanarkilrämun pinritnaurtutse. anernek tsumigtshâkoк, taugam кimek piniätoк.

---

* vatlo: itlmine kitûsktlûko.

** vatlo: kiäriyutlgetlo ayoktleriut.

tshaletlo aiparîlune pîtshagiartortoк кáneralune: ataka, tshaskak una vanganik avayunailkan, taugam merarkaukumko, toi piskutsin pile.

utertshametlo attâm tikitai kavaraluting îngit uitsîgalata, natlulukotlo kaitlun itlînun kiutserkarting. unîtluketlo tshale pîtshagiartortoк pingayorîlune, кánerîarane кánerîarakinkigtluke.

pîtshaumarîlunetlo nangertshame pingayorîlune litnaurane tikitai anginînating kavaraluting, кanrutaitlo: kavartortutse-ka* meranuinartseralutsetlo? toi; pinarioк. atam, yûm kitunrâ ashîlingiumalrît unataitnun tunûmarkaugoк. nangertlutse ayîlta; vanîfa ukaksigtoк vînga tunistkaka.

Matt. 26, 47—50. Mark 14, 43—52. Luke 22, 47—53. John 18, 3—11.

toi tamma, tshale katlasingînanrane, Judasak taukut кulin matleruginik tsipniligit ilît tikitoк yurûgat ilaktluke nusherpaligit kaurtûtaligittlo, agaiyulertnguneranik Farisisaniktlo kalîkaniktlo lisingalränik yuttlo tsiulerneritnik pingitlguamike angûyagtit,

* vatlo: nutan kavartse meranuinartseralutsetlo.

tlasûtnik kinûgaligeraluting kinorkutaligeralutingtlo tshaskuligeralutingtlo. Yesusam taugken natlunrilamike tshat tamatlkuita itlminun tutarkat, utlakaniutlune aptai: kina yuartsitsio? kiugât: Yesusak Nazaretaramio. Yesusam кanrutai: vangûnga. Judasaktlo, tuniste, nangingkauк itlaitne. toi кanrutshâting: vangûnga, kingûpiaratlagaluting nunâmun kitkatlagtut. toi aptinkigtai: kina yuartsitsio? kiugât: Yesusak Nazaretaramio. Yesusam kiugai: кanrutlguamtse vangûnilua; toi vînga yuakuftsia, ukut ayagalit. vanîfa кánerîarâ pitsiortarkaungan кánitlguame: vanganun tsikiutiktlerpit ilîtnik tamârinritua.

tunistîntlo natlunailkutkanкtstai кáneralune: tsingararkaka taungutsherkoк; tauna tigûtsio ayautlukotlo kimagtstifkinâko. Judasaktlo tsiungatgun ayagtoк. tamma toi Yesusak utlagâ кáneralunetlo: atauvaкa ayokutsertorta; tsingaralukotlo. Yesusamtlo кanrutâ: usok, tshalûten tikitsit? Judasak, yûm kitunrâ tuninginakan-ka tsingakun? toi taukut matlkaniutluting yagvíkat tigûlukotlo.

nayortain tsha pekatalra tangegamigtgo, кanrutât: Atanек, tshaskutluartsherkukutka? tangegtlukotlo, Yesusam nayortain ilît Saimonak Peta tshaskunкtlune, yagtlune amuâ agaiyulertngunerimtlo piste yaktluko tatlerpîlerínerâkun tsiutaertluko. pista tauna Malkusamik atinкtoк.

Yesusamtlo kiugai кáneralune: matukun toiten ilaltsertse. tsiutetlo agtoraluko tshanerertstâ. toi Yesusak кánertoк Petamun: itlpit tshaskun inînun kungasigo; tshaskumik tigutlrît tamaraming tshaskukun avaumarkaungata. umyortekûten-ka ataka kaigaviksunaitshuktluko, vatua tamma vanganun angilanik ayagtstsisktlûko кulinik matleruginik tsiptluke legioniligine amtlinerulränik? taugam kaitlun vanîfa pilûting kalîkat pitsiortarkaugat, toiten piarkaulune? tshaskam atama vanganun tsikiutîn imâ meringaitaka-ka?

imûme agaiyulertngunerit agaiyuvimtlo aulukistain atanerita tsiulernerittlo yurûgattlo kuyorfikngatne кanrutai Yesusam: anutse-ka tôrpiak vayatulîmun nusherpaligeralutse kaurtûtaligeralutsetlo tigunginaktlua?

erínerit tamatlkuita nayûlamtse agaiyuvigame litshungtsharîlua yagvikinritarpitsia; taugam mana vanîfaugoĸ toiten itlioravik itlpitse pitse tanigarimtlo pinia. taugam tamâkut tamaraming toiten tlertut profetat igatlgit pitsiorsktlûke.

toi litnaurat tamaraming unîtât kimagalutingtlo. yúnerrâgtlo tointoĸ itlînun malîgutleĸ, lumagaramik ulîkutalik kaimikun atorailingorkun; tauna tiguât. taugam taum lumagaĸ pigtluko kimagtoĸ matarame.

Matt. 26, 57—58. Mark 14, 53—54. Luke 22, 54—55. John 18, 12—24.

toi angûyagtit taukut tlîmartortîtatlo Jewsattlo pistaita Yesusak tiguât kilertlukotlo, Annasamuntlo Kaiafasam atlgakûme taume agaiyulertngunerulrim tshakianun. Kaiafasak taungoĸ Jewsanik ayokutsertorîtleĸ itluanerunîluko yuk atautseĸ toĸûtsimakan yut tsimeraluke.

toi agaiyulertngunerim Yesusak apkaurâ litnaurainik ayokutsertûtainiktlo. Yasusam kiugâ: yut ayokinrilingut nitstaktluke katlatlgûnga; kisiäniktlo litshungtsharîlartua

kuyungkalaravigane* agaiyuvigametlo Jewsat tamaraming kuyortlaraviatne; yut natluatne** tshamik katlatlgunritua. tshien vînga apkaurtsia? apkaurke taukut vanganik nitlerit, tshamik itlaitnun katlatlimnik; atam, taukut natlunritait кánitlganka. toitentlo кánitlguan, pistit toine nangingkalrît ilîta Yesusak katshagtâ кáneralune: vatenka kiugan agaiyulertngunek? Yesusam kiugâ: ashîtlrämik кánitlgukuma, ashîlutsia natlunaerro; taugam itlualrämik кánitlgukuma, tshien patigtsia?†

toi Annasam kilerkumatûman ayagtstâ Kaiafasamun agaiyulertnguneramun. toivittlo kuyortut agaiyulertngunerit tamaraming tsiulernerittlo kalîkaniktlo lisingalrît.

Saimonamtlo Petam Yesusak yâkfarilûko maligtâ agaiyulertngunerim laufkaran tlaktlera tikitluko, litnauramtlo atlam [maligtâ]. litnauraкtlo tauna agaiyulertngunerim natlunrilâne, itertoк Yesusak ilaktluko agaiyulertngunerim laufkaran tlaktlianun.

---

* vatlo: agaiyuyâlaravigane.

** vatlo: êralua.

† vatlo: katshagtsia?

taugam Peta ikertokam tlatîne nangingkauк. toi litnaurak tauna agaiyulertngunerim natlunritlke anok, aranaktlo ikertokam tarîkiste kanrutshamio Peta itertstâ. pistittlo kivgattlo toine nangingkaut kinek kumagtlgulûko laufkam tlaktlian kokâne, ningitlian; atautsimuntlo akumut matnektlutingtlo; Petatlo kivgat akulîtnun akumlune ekuktlitlerkâ tangegnalûko, matnektlunetlo kineramun.

Matt. 26, 59—68. Mark 14, 55—65. Luke 22, 63—65.

toitlo agaiyulertngunerit tsiulernerittlo kaitlukuartnguligutkilrîttlo tamaraming pitsiunrilingoramik natlunaerutkartshortut Yesusamun, tokûtsitnalûko; natakutifkinâtingtlo, natlunaeristit ektlulrît amtlerit taingerata natlunaerutiktlukotlo ektlulûting; natlunaerutait ayokinrilata. taugam kitoine natlunaeristik ektlulrîk taitlguk káneralutiktlo: nitarpuk vaten kánertlûko: una agaiyuvik unatnik piliakumalra piunerertsherkaka, erineranetlo pingayune atla piliaktserkaka unatnik piliakumanrilingok. tshale toiten natlunaerutait ayokinritut. agaiyulertngunek toi nangertok akulîtnun pilûne, Yesusaktlo aptâ káneralune: kiunri-

tuten-ka vatkapik? kaitlun ukut piniatgen? taugam Yesusak nipaitoк tshamiktlo kiufkinâne. toi agaiyulertngunerim aptinkigtâ кanrutlukotlo: Agaiyun ungûvalra natlkigtsistiktluko ukfaranartshariskamken кanrutsktlûta: itlpit taungûtserpinik Kristusak Agaiyutim nanraumalrim kitunrâ. Yesusam kiugâ: кanrutserpitun taungûnga. vîngatlo кanrutamtse: matum kinguakun yûm kitunrâ tangegarkaugartse pinim tatlerpian tungîne akumgalûne kilimtlo ameraluikun agêrtlune. toi agaiyulertngunerim atorane atlgorai кáneralune: Agaiyutmik katsûngakian, atlâmik-ka natlunaeristmik pinarkukut? vanîfa Agaiyutmik katsûngakîtsia vatua nitartse. kaitlun umyortektse? tamaramingtlo pinarkilräruniat, kiulutingtlo кánertut: tokûtskumarkaugoк. toi kînâkun кitserât tingiluaralukotlo; angûtittlo Yesusam tigustain pitsîliutkât* kaurtoralukotlo. kînâtlo patûluko aptât кáneraluting: vangkutnun aperinginake, itlpit Kristusak, kia kaurtortaten? atlâniktlo amtleränik pitsîliutkât, pistittlo katshagtât.

* arîpatsîtkât vatlo timtsitsharautkât?

Matt. 26, 69—75. Mark 14, 66—72. Luke 22, 56—62. John 18, 25—27.

Petatlo kakmane akumgauк laufkam tlaktlerane; toinetlo agaiyulertngunerim pistain aranat ilît ikertokam tarîkiste taigoк, Petatlo akumgalûne kineramun matneкtlgane tangegamio tangivaurâ кáneralunetlo: itlpittlo-ka angûtim taum litnaurain ilakâtgen? itlpittlo ilakâten taum Nazaretaramium, Yesusam taum Galiliamium. taugam mitsêrtoк taukut tamaraming takuatne кáneralune: aranaк, vînga taungunritua; natluaka tauna; vînga natluaka tarîngifkinâkotlo кánitlgen. tlatorramuntlo aningan yakuligutaita angûtshalortât katlerägoк. tlatorramuntlo antlguan, aranam taum tangegâ atlamtlo, кáninkigtlunetlo toinilingoranun: una ilakât; una angun tshale Yesusam Nazaretaramium ilakâ. taumik taukut кanrutât: itlpitka litnaurain ilakâtgen? tshale mitsêrankigtoк ukfaranartsharîlune: taungunritua; angun tauna natluaka. kinguarâkuntlo, tshasak atautsek plûtlian, agaiyulertngunerim pistain ilîta Petam tsiutaertlgan tungitlkuan ukfaranartsharâ кá-

neralune: ilûmun unatlo ilakâ, Galiliamiungan. Petatlo кanrutâ: tanginritamken-ka nautstaravigame ilakngavugo? taukuttlo toine nangingkalrît utlautut кáneralutingtlo Petamun: ilûmun itlpittlo taukut ilakâtgen, Galiliamiunguavit, кáneríararpittlo natlunaerâten. Peta toi attâm mitsêrtoк aneк-tlâlunetlo ukfaranartsharîlunetlo кáneralunetlo: yûk, кanrutiktlgen natluaka ayokutsînakotlo; yuk tauna natluaka. tshale katlasingînanrane tamma yakuligutaita angûtshalortât katlerägoк aiparîlune. toi Ataneк kingiartoк Petatlo tangivagaluko. Petamtlo neкarâ Atanrim кáneríarâ, кanrutlguane: yakuligutaita angûtshalortât matlerorkuginik katlerävailigan mitsêrautiktsherkpinga pingayorkunik. neкakngamiutlo anoк kiakapigtlunetlo.

---

tatlîmaritme pitlgit.

Matt. 27, 1. 2. Mark 15, 1. Luke 12, 66—71; 23, 1. John. 18, 28.

unuakuantlo ertshan tamma yut tsiulernerit agaiyulertnguneritlo tamaraming kalîkaniktlo lisingalrît atautsimun kuyortut

kaitlukuaralutingtlo Yesusak pitiktluko, tokûtsitnalûko; kaitlukuaravimignun ayautât káneraluting: Kristusarukûvit kanruskut. taugam kanrutai: kanruskumtse ukfakngaitarpitsia; apskumtsetlo kiungaitarpitsia. taugam matum kinguane yûm kitunrâ akumgatsherkok Agaiyutim pinian tatlerpian tungîne. toi tamaraming kánertut: taungûten-ka Agaiyutim kitunrâ? kiugaitlo: kánertutse taungunilua. taukuttlo kánertut: atlâmik-ka natlunaerutmik pinarkukut? tungaunata nitshamtgo kanranik. toi tamaraming nangertut Yesusaktlo kilertluko Kaiafasamik ayautât nunam atanran laufkaranun, Pontiusamun Pailatamun nunam atanranun tunluko. vanîfa unuayaraugok.

Matt. 27, 3—10. Acts 1, 18.

toitlo tunistîn Judasam tokûtskutsia tangegamio umyoranayagutsiok, akittlo taukut yuinak kulinik tsiptluke uterutai agaiyulertnguneranun tsiulerneranuntlo, kánera-lune: vînga ashîlingertua pinarkinrilingum auga tuningamko. taugam kánertut: tshakarput? itlpit pikan. akittlo taukut agaiyuvigamun igtshamîke ~~nigortok~~ avartok, ayagalu-

netlo itlminik agartlune kamîtoк; igtshametlo utlertoк, kiluetlo tamaraming ánut.

agaiyulertnguneritlo akit taukut tiguit кáneralutingtlo: makut agaiyuvim akiutsivianun itlîluke itluanritoк, augamun akikumîta. kaitlukuartuttlo kikûngualiortittlo nunautîtnik kipûyutkait atlaneranun tungmartsivigkaurtluko. tamâna pitiktluko nuna tauna augtaligimik aterpagtlarât tshale vatua mai. toi pitsiortoк profetakun Jeremaiakun кánerîarakumatleк, кáнitlguan: akit yuinaк кulinik tsiptluke tiguit akîkanкtsitsîmalrim akîkai, akîkanкtsitshamigtgo Israelam kinguverin ilaitâ; kikûngualiortittlo nunautîtnun akiktluke, Ataneramun кáneriskutsimtun.

John 18, 28—32.

Jewsattlo tungaunating itimritut nunam atanran laufkaranun mínûleranafkinâting, taugam paskartsûtkak neranalûko. toi Pailatam anivikai кáneralunetlo: tshamik pitstârutsitsio una yuk? kiugât кáneraluting: pitshorulanritlkan itlpinun tuninritsharar-put. Pailatam toi кanrutai: tigûtsio кáнertstâralukotlo alarkûtitse maligtluke. Jew-

sat kiugât: yugumik tokûtsitsiskinritaitkut. vanîfa Yesusam káneríarâ pitsiortarkaungan, natlunaeralune kánitlguame kaitlun ayokilräkun tokuarkautsimînik.

Matt. 27, 11—14. Mark 15, 2—5. Luke 23, 2—12. John 18, 33—38.

itlaitatlo pitstârutât káneraluting: una itlpikarput yut ektlumun tshautshake akîlekorautittlo Caesaramun* tunlaskifkinâke káneralunetlo Kristusarunilune angaiyokrulûne. toi Pailatak nunam atanran laufkaranun itinkigtok Yesusaktlo taisktlûko; Yesusaktlo nangingkauk nunam atanran tsiokgane. nunamtlo atanran aptâ káneralune: itlpit-ka taungûten Jewsat angaiyokrat? Yesusam kiugâ: itlpinik-ka vaten kánertuten vatlo atlat toiten kanrutikâtnga itlpinun? Pailatam kiugâ: Jewsarunga-ka? itlpit yutligutvit agaiyulertngunerittlo vanganun tunâtgen. kaitlun pitlgusit? Yesusak kiugok: vînga angaiyokauvika tlamik maken pinritok. angaiyokauvika tlamik maken pitlgukan, pistinka akioriyartut tunifkarpikine Jewsanun; taugam vatua

* angaiyokapiamun.

angaiyoкauvika maken pinritoк. toi Pailatam кanrutâ: toi-ka angaiyoкrûten? Yesusam kiugâ: кanrutserpitun, angaiyoкrûnga. mana pitiktluko yôrtlgûnga, manatlo pitiktluko nunâmun tikitlgûnga pitsiulra natlunaerutikarkauluko. pitsiulrämik kingûniligim rînaka nitlarâ. Pailatam кanrutâ: tshauga pitsiulra? vatentlo кánitlguame Jewsanun aninkigtoк кanrutluketlo: vînga pitshorulagamik natakvikinritaka. vînga pinarkutkânik natakvikinritaka una yuk.

agaiyulertnguneritlo tsiulerneritlo pitstârutkapigtât amtlilränik, taugam kiunritkapigtoк. Pailatam toi aptinkigtâ кáneralune: kiunrituten-ka vatkapik? atam, amtleränik pitstâruskîtgen. taugam Yesusam kiunererâ nunam atanrâ errikapigtlûko. itlait taugken artsharînartut кáneraluting: yut pikngartstai, litshungtshariame Judiame tamîne, Galiliamik ayaganeralune mavittlo toiten.

taugam Pailatam nitshamio apiutkâ yuk tauna Galiliamiungutsia. natlunrilamiutlo Herodam atanertutlginun ilakutsia, Herodamun ayautskâ, tauna tshale erine-

rane taukune Jerusalamitoк. toitlo Herodam Yesusak tangegamio tshaknak anginertoк, kangavarpak tangegsugiyâkngamio, itlînik nitlguame neriunioralunetlo natlunailkutmik itlîkun pilrämik tangegnayuktlune. tamâniktlo apkaurâ, taugam itlîn tshakuineraungeran kiunritâ. agaiyulertngunrittlo kalîkaniktlo lisingalrît toine nangingkalûting pitstârutkapigtât. Herodamtlo angûyagtne ilaktluke kumilíkât pitsîliutiktlukotlo, kaueralimiktlo ulîkutaraluko Pailatamun uterutskâ. erinerame taume Pailatak Herodatlo yugunikûtuk, tsivuane atûnim nakûkutshâmik.

Matt. 27, 15—23. Mark 15, 6—14. Luke 23, 13—25. Joh. 18, 39. 40.

toitlo Pailatam agaiyulertngunerit atanertortittlo yuttlo atautsimun taiskai кanrutluketlo: yuk una vanganun taitartse yugunik eкtlumun tshautsinîluko. tangegtlukotlo, vînga tsioкpitsine apkauriyâkkika, pinarkutkânik taugken itlînun pitstârutiktlerpitsinik natakvikinritaka yuk tauna, Herodamtlo tshale; vanîfa uterutsitlguke vangkutmun. atamtlo, kaitlun pitlgunritoк

токuskutkamik. taumik anûtsimerkitstâraluko pigtsherkaka.

vanîfa paskame nunam atanran pitseriarakâ kilûtshautsimalrît ilît yut piyutlgat kilûtshautsimanerertstluko yugunun. kilûtshautsimalränкtuttlo imûme Barabasamik atligimik, tauna kilerkumalune pitshorulagtstsilrît ilaktluke, angûtit pitshorulagtstsîluting токûtsitlerit. yurûgattlo mayortut kaigaviktlukotlo toiten pisktlûko itlmignun pilautsiatun. toitlo kuyungkîta Pailatam кanrutai: itlpitse pitseriaranкtutse paskame atautsek itlpitsinun vînga pigtarkauluko. naliak kilûtshautsimanerisksitsio, Barabasak vatlo Yesusak, Kristusamik aterpagtsimalra? Jewsat-ka angaiyoкrat kilûtshautsimaneriskartse? natlunrilamio agaiyulertngunerit tsiknaktluko toivit tuntlgulûko.

akumtlerame кánertstâravigame akumgatlgane nulerran utlagtstâ кanrutsktlûko: angun tauna itlualra tshayâkunâko, unüak kavangortoralua nangitekkapigtshama tauna pitiktluko. agaiyulertngunerit taugken tsiulernerittlo yut tsumigtstarait Barabasak kaigatikisktlûko Yesusaktlo токûtsktlûko. tau-

gam nunam atanran kiugai кáneralune: ukuk naliak kilûtshautsimanerisksitsio? toi tamaraming kayagpagtut кáneraluting: una avarro, Barabasaktlo vangkutnun pigisigo. taugken Barabasak tokûtsilrärok. toi Pailatam Yesusak pignalûko кanrutinkigtai: kaitlun vanîfa vanganun pisksitsio una Jewsat angaiyokratnik aterpagtlertse? kayagaut кáneraluting: ushuktshausigo, klistamun ushuktshausigo. Pailatam toi pingayorîlune кanrutai: tsha ashîlingok atortau? pinarkutkânik tokuskutkamik natakvikinritaka. taumik anûtsimerkitstâraluko pigtsherkaka. taugam artshakanrulûting kayagpagtut: klistamun ushuktshausigo; kastulutingtlo tlîmartorât kaigalûtingtlo ushuktshautsktlûko. itlaitatlo rinivît artsharînartok.

Matt. 27, 24—30. Mark 15, 15—19. Luke 23, 24. 26. John 19, 2. 3.

toitlo Pailatam tangeganio tshapersûtsi ne, taugam pikaneraluting akuserarpagaluting, toi mek tiguâ unatnetlo eroraluke yut takuatne, кáneralune: vînga pinarkinrilingûnga ûm itlualrim auganun, itlpitse pikartse. toi yurûgat tamatlkertluting kiugât

кáneraluting: auga vangkutnun pile eriniamtnuntlo. Pailatak toi piskioк kaigatiktlgat pisktlûko.

yuttlo itluakutsiatstun piyutlguamike Barabasak kilûtshautsimanerertstâ, tauna kaigatiktlgat pitshorulagtstsitlerit pitiktluke toкûtsimalratlo pitiktluko kilûtshautsimalra; Yesusaktlo tiguâ peкtuasktlukotlo.

toitlo nunam atanran angûyagtain Yesusak tiguât ayautlukotlo laufkam tlaktlianun, toi vanîfa nunam atanran laufkaranun; angûyagtnguligutitingtlo tamatlkuita itlînun kuyortait. matartlukotlo ulîkutamiktlo kaueralimik atstât. tshukîlanâniktlo perrilûting naskrûtikiortut kameкuanuntlo tlîluko, tshuptluliktlo tigumerât unatîkun tatlerpilernerakun; tshîskumigtlutingtlo tsioкgane pitsîliutiktlukotlo кáneraluting: atauvaкa Jewsat angaiyoкrat. кitserâttlo katshagtlukotlo unatmignik, tshuptluliktlo tigûluko kaurtorât kameкuakun.

John 19, 4—16.

toi Pailatak aninkigtoк кanrutluketlo: tangegtluko, itlpitsinun anifkaraka natlunritsktlûtse pinarkutkânik natakvikinrilamko.

Yesusak toi anoк naskrûtinкtlune tshukîlanânik ulîkûtamiktlo kaueralimik katlertsimalune. Pailatamtlo кanrutai: tangegtsio yuk. agaiyulertngunerit toi kivgattlo tangegamigtgo kayagpagtut кáneraluting: ushuktshausigo, klistamun ushuktshausigo. Pailatam кânrutai: islpitse tigûluko klistamun ushuktshautsio, vînga pinarkutkânik natakvikinrilamko. Jewsat kiugât: alarkûtinкtukut, tamâkuttlo alarkûtit maligtluke toкuarkaugoк, itlminik Agaiyutmun kitunrakifkâme.

кánerîaraк mana Pailatam nitshamio pikaneralune tsivuorauк, attâmtlo nunam atanran laufkaranun itertoк кáneralunetlo Yesusamun: naken pisit? taugam Yesusam kiunritâ. Pailatam toi pîâ: kiunritarpingaka? natluan-ka itlpinik pigtsiyûnarkutseka klistamuntlo ushuktshautsiyûnarkutseka? Yesusam kiugâ: kaitlun piyûnarkinritshararpinga piyûnarkutsîmik pakmaken tsikiumanritlkuvit; taumik vanganik itlpinun tuntleк anginrulrämik ashîlingertoк.

tamâna ngilkagtluko Pailatam pigtinginaksâkâ, taugam Jewsat kayagpagtut кá-

neraluting: una angun pigiskuvugo Caesaram itluakngaitâten; itlminik angaiyokrufkanginakilra Caesaramun ingilukngan. kánerîarak mana Pailatam nitshamio Yesusak anifkarâ akumtleramuntlo kánertstâravigamun akumlune, vanîfa tgaltkunik asivailkutamik aterpagtsimalräme, taugam Hebrewsat Gabatamik aterpagtlarât. vanîfatlo erinek paskamun uptsharautlek, tshasamtlo aravinligin natlîne. Jewsanuntlo kanertok: tangegtsio angaiyokartse. taugam kayagpagtut: avarale, avarale tauna; klistamun ushuktshausigo. Pailatam kanrutai: angaiyokartse-ka klistamun ushuktshautarkaugaka? agaiyulertngunerit kiugât: atlâmik angaiyokritûkut Caesaramik taugam. toi itlaitnun túnâ klistamun ushuktshautsktlûko.

Matt. 27, 31. 34. Mark 15, 20—23. 26. Luke 23, 26—34. John 19, 17. 18.

toitlo [angûyagtit] pitsîliutikumariamigtgo ulîkutamik kaueralimik matartât atorainiktlo nakmîtlainik atstlûko, ayautlukotlo klistamun ushuktshautshartorarkauluko. itlîntlo tungaunane klistane kûkatara-

luke anoк itlkuiginertaligimik aterpagtsimalrämun, Hebrewsat tauna Golgotamik aterpagtlarât. aningamingtlo, yuk natlartât Kerînimio Saimonamik atlik, tamâgun ayalra nunautminik agêrtlune, Alexanderim Rufusamtlo atîk, tauna unaiyákât* klistâ kûkatasktlûko; itlînuntlo klistak kugtstât Yesusam kinguakun kûkatasktlûko.

yurûgattlo maligtât aranarûgatlo, taukut niptliagât kialukotlo. taugam Yesusam kingiaraluke кánertoк: Jerusalam páne ukut, kiafkinâtse ve pitiktlua, taugam itlpitsinik pitiktlutse eriniatsetlo pitiktluke kiatse. tangegtluko, erínerit tikitskekngata, toi кánertsherkut: atauvaкartut kingayuílingut, aranat eriniyuílingut âmartsiyuílingut. toi ingrinun кánertsherkut: igfikîtsikut; ingriyaranuntlo: patûtsikut. napa ungûvilra vaten piatgo, kaitlun toi kínerumalra pimarkauga?

atlaktlo matleruk pitshorulalrîk tshale ayautarkit itlînun ilautlukik toкûtsimarkaulrîk. utlatlertingtlo tikitshamigtgo Golgotamik aterpagtsimalra, tamâna vaten

* aguagutât.

ayokoк: itlkuiginertalik, toi mertstât kûnarkilrämik tshungaraninarkilrämik auligimik, vîgamiutlo meriyunritâ. toine klistamun ushuktshautât, itlînuntlo ilaútlukik pitshorulalrîk matleruk klistamun ushuktshautarkit, aipâ tatlerpian tungîkun aipâtlo eкsuan tungîkun Yesusaktlo kukaktliliutluko. [toi pitsiortut kalîkat vaten кánerîaraligit: ilausingatlgoк* pitshorulalränun.]

Yesusaktlo кánertoк: âta, avariske, tshaliarting natluatgo.

Matt. 27, 35—37, 39—56. Mark 15, 24—26, 29—37. Luke 23, 34—46. John 19, 19—30.

toitlo angûyagtit ushuktshautsimariamigtgo atorai tiguit staumaurtluketlo angûyagtmun atautsek pikioraluko; tshaletlo iloкtlia [tiguât]. taugken tauna iloкtlia mingekumanritoк, tamarame takngingaugoк nigîlimînik kanâvit. toi кanruyûtut: tauna atlgorpikinako natlartstârutiknaurput kia pikniarâ. natlartstâriuttlo, vanîfa kalîkat pitsiorsktlûke vaten кánerîaraligit: atoranka itlmignun avinkigtait, iloкtlekatlo natlartstârutkât. toiten pitlgût angûyagtit, akum-

* vatlo: ilaliutsimatlgoк.

galûtingtlo toine klûtiktlguat. tshasaktlo pingayunun tlertoк, ushuktshautshatgo.

igattlo* kulînun itliarkat Pailatam igatlgue pitstâruyûtîn tshautsianik, tamâkuttlo itliait klistamun kameкuan kulînun, vanîfa vaten igausingalrît: Yesusak Nazaretaramio Jewsat angaiyoкrat. igattlo taukut kulînun itlîmalrît nâkait Jewsat amtlerit, Yesusam klistamun ushuktshausingavia nunagpaganun tshanîmilan, igausingalûtingtlo Hebrewsat Latinattlo Greekattlo кánerîaraitgun. toi Jewsat agaiyulertngunerit Pailatamun кánertut: igarkaunritshâkuten: Jewsat angaiyoкrat, taugam кánitlgulûne, Jewsat angaiyoкakâtnga. Pailatam kiugai: igatlganka igatlguanka.

tamâguntlo tshakertlrît katsûngákât ungauluguviktluko кáneralutingtlo: kê, agaiyuvigamik itumtsilräme pilinkigtlutentlo erinerane pingayune: itlpinik anegtua; Agaiyutim kitunrakkaten klistamik atra. yuttlo nangingkaut tangivagaluting. toiten tshale agaiyulertngunerit pitsîliutkât kalîkanik lisingalrît tsiulernerittlo ilaktluke

* vatlo: alingat.

кáneraluting: atlat anegtulatlguyâkai, itlminik anegtûyunaitoк. taungukune Kristusak Jewsat angaiyoкrat, Agaiyutim tshutshûkitlga, vatua klistamik atrarale, tangegnaurtukut, toi ukfaktsherkput. Agaiyun tshatstokûtiktlguâ, itlîn anegtoralio vatua nunanekkunio; кánitlguan: Agaiyutim kitunrakânga. toiten tshale taukuk vayatulik ushuktshautsimaligutigken pitsîliutkak. angûyagtittlo tshale pitsîliutkât, utlagaluko kûnarkilrämiktlo tsikinginaktluko кáneralutingtlo: Jewsat angaiyoкakkatgen itlpinik anegtua.

pitshorulalrîktlo taukuk agartsimalrîk aipân katsûngakâ кáneralune: Kristusarukûvit itlpinik anegtua vangkuktlo anegtoralunuk. taugam aipân kiugâ inarkoralukotlo кáneralune: itlpit-ka Agaiyun alîkinritan, кánertstârun taungulra atuavugo? vanîfatlo vangkuk natlartluko atorarpuk, kaitlun pitleramiginuk natlînik pimîmiginuk; taugam una tshamik nangerunarkilrämik pitlgunritoк. кánertoкtlo: Yesusak, neкakia angaiyokauvigpinun tikiskuvit. itlîntlo кanrutâ: ilûmun кanrutamken: erinerpak paradaisimitligutiktsherkamken.

taugam Yesusam klistân tshaniane nangingkaut âne nayagâtlo Mary, Klopasam nulerra, Marytlo Magdalena. Yesusam toi ânane tangegamio, litnauraĸtlo tauna kinkitlne tshaniane nangingkalûne, ânamînun ĸánertoĸ: aranaĸ, tangegtluko kitunran. toitlo litnauramun ĸánertoĸ: tangegtluko ânan. tamâna ngilkagtluko litnauram taum ilakshagutâ.

tshasamtlo aravinliginun tlinrane nuna tamarame tanigarioĸ tshasak ĸulingunritâran tikitluko, aĸerta tanigarian. tshasattlo ĸulingunritâratne Yesusak kayagpagtoĸ ĸáneralune: Eli, Eli,* lámâ sapagtâni? tamâna mumigtluko vaten ayokoĸ: Agaiyutma, Agaiyutma, tshien unîtsia? toinetlo nangingkalrît ilaita nitshamigtgo ĸánertut: atam, Elija** kayagâ.

tamatum kinguane, Yesusak natlunrilame tamaraming kakîyutsiatnik, kalîkat pitsiortarkaungata, ĸánertoĸ: meĸsugtua. putskak tointoĸ kûnarkilrämik imâlik. toitlo akfakoralune orûngalingoĸ tiguâ kûnarkil-

* Elai. ** Elaija.

rämiktlo ímeraluko, tshuptlorpaligimuntlo kapûtluko mertstâ. ilaitlo кánertut: atâta, tangegnaurput Elijam anegtoriartortshektlike.

Yesusam toi kûnarkilra pitlguamio кánertoк: kakîtoк. Yesusaktlo attâm kastulune kayagpagtoк кáneralune: âta, anerneka unativinun piskaka. vatentlo кánitlguame kameкune putigtâ anernereralunetlo.

Matt. 27, 51—56. Mark 15, 38—41. Luke 23, 45. 47—49.

tangegtlukotlo, agaiyuvim tshape utlertoк matlerortlune kukamikun, pikâken ayagalune kanâvit; nunatlo piktoк, kiorittlo kuporaluting; kunguttlo ikertut, itlualrîttlo kavatlerit amtlerit timait maktut; kungûniktlo anluting nunagpaganun kintsiknarkilränun itertut maktlgan kinguakun, amtlilränuntlo tangegtstut.

angûyagtittlo atanrata toine natlîne nangingkalrim ilaintlo Yesusam klûtikistain nuna pikiutsia tangegamigtgo kaitluntlo pitleк, toiten kayagpagalune anerneriutsia, alingikapigtut, angûyagtittlo atanrata Agaiyun utsorunarkifkarâ кáneralune: ilûmun una yuk itlualräroк; ilûmun una yuk Agaiyutim kitunraktliniâ.

yurûgattlo tangivaganalûting kuyungkalrît tamâkut toiten pitlgit tangegamigtke katigamigtgun tingilugtut utertlutingtlo kingûneramignun.

natlunritlkaitlo tamaraming aranattlo Galiliamik malîn kivgioraluko, yâkfarane nangingkaut, tamâkuttlo tangegait; taukut ilakait Mary Magdalena Marytlo Jamesam miktlgim Josesamtlo ânîk, Salometlo Zebidiam kitunragken ânîk, aranattlo atlat amtlerit Jerusalamun mayuligutai tointut.

Mark 15, 42. John 19, 31—37.

erineк tauna upautsharaungan, vanîfa agaiyunerim tsioкtlia, agaiyuneкtlo tauna angkapigtshan, Jewsat Pailatak alarkuagât taukut eruit ayimtsktlûke atrartsktluketlo, timait agaiyunerkun klistamitauraskifkinâke. toi angûyagtit taitlgût, tsioкtlim eruk ayimtlukik aipântlo, taum klistamun ushuktshausingaligutîn. taugam Yesusak tikitshamigtgo toкûmarîtsiatlo tangegamigtgo eruk ayimtinritagkit, taugken angûyagtit ilîta tshaneкrakun panâmik kápâ, tamma toi auk meкtlo toiken кortlortoк.

tamatumiktlo tangitlgulrim tamâna natlunaerutkâ, natlunaerutetlo pitsiugoк; itlîntlo natlunritâ pitsiulrämik кanrutsîne, itlpitsetlo ukfarisktlûtse. vanîfa toiten pitlgoк kalîkat pitsiorsktlûke: itlîn eruk ayimtsimangaituk. tshaletlo kalîkat atlat vaten кánerîaranкtut: kaptlerting tangegtsherkât.

Matt. 27, 57—61. Mark 15, 42—47. Luke 23, 50—56. John 19, 38—42.

tamatumtlo kinguane, atakungan, atam, angun tukûlra Arimatîamik Jewsat nunagpîta ilîtnik tikitoк Josefamik atlik, kaitlukuartnguligutkilrît ilît takaranarkilra, angun ashilra itlualrärulunetlo. tauna malîgarûtlgunrilingoк kaitlukuarutiktlgatnun pitsitlgatnuntlo, taugam tungaunane Agaiyutim angaiyoкauvianik utakaligeralune, Yesusam litnaurain ilît, taugam âsaktluko, Jewsat alikngamîke. angutim taum kalivyugpikinane Pailatak utlagâ, Yesusamtlo timînik kaigaviktluko avaranalûko. Pailatamtlo erríkâ toкûmarîtsia, angûyagtittlo atanrat taiskâ aptlukotlo akka toкûmarîtsianik. apiutikngamiutlo angûyagtit atanratnik,

piskioк timê Josefamun tunisktlûko. lumagaramiktlo kipûtshame atrautâ.

tshaletlo Nikodemusak tikitoк, imina tsioкtleramik unugume Yesusamun tikitleк, tikiutluketlo morrat aluittlo atautsimun aukumalrît usparit yuinat tatlîman ngilkagtluke. toi Yesusam timê tiguât lumagaramuntlo imugutât tipkigtsilrît taukut ilautluke, Jewsatstun pitseriaranкtlerätstun tungmartsiâkaming.

toinetlo klistamun ushuktshausingavian avatîne nautstaravigtanкtlgoк, nautstaravigametlo witatlgoк kungoк nutârаk, Josefam kiorame nayutlga, tshale itlîvikumaksailingoк. toivit Yesusak itliât, erineк Jewsat uptsharât pitiktluko agaiyuneкtlo pekataralune; kungoк tauna tshanîmilan; tgatlkoкtlo angilra akagtât kungum painganun utertlutingtlo.

aranattlo Yesusak ilaktluko Galiliamik tikitlerit malîgutut tangegtlukotlo kungoк. Marytlo Magdalena atlattlo Mary Josesam âne tointuk akumgalûtik kungum tungîne tangivagalukotlo kaitlun timê itlîtsia. kingûneramiginuntlo ayagtuk, tipkigtsilränik-

tlo kakîtsiuk, erinerametlo witayârame witalûtik alarkûtit maligtluke.

Matt. 27, 62—66.

unuakuantlo uptsharam tungiliane agaiyulertngunerit Farisisattlo kuyortluting Pailatak ütlagât кáneraluting: atanek, vangkuta nekakarput ektlungalra imina tshale ungûvatleramine кáneralune: erínerit pingayôriskata maktsherkua. tamâna pitiktluko kungok tarîkiskio erínerit pingayuatnun ngilînun, litnaurain tigiligiartoriyuarât yugununtlo кáneraluting: tokûmalränik maktok; toitlo ektlorinek kingoktlek tsioktlerame artshakaneruyuartok. Pailatak кánertok itlaitnun: itlpitse tarîkistkanktütse; ayagtse, piyûnarkutserpitsitun tarîkifkartsio. toi ayagtut kungoktlo tarîkistnun tarîkifkaraluko tgatlkoktlo nipiutseraluko.

кánerîarat Atanimta tokûmalränik maktlganik kilagamuntlo mayutlganik.*

Matt. 28, 1—8. Mark 16, 1—8. Luke 24, 1—8. 12. John 20, 1—10.

erinek witayârak plutlguan, Mary Magdalena Marytlo Jamesam âne Salometlo tip-

* vatlo: kilatmortlganik.

kigtsilränik kipûtut mingugiartoranalûko. unuayârametlo agaiyunerîk akulîgine erínerit tsioкtliatne, tshale tanigarstlgane, ertekatân, taukut kungûmun tikitut atlattlo maliktluke, tangegnalûko, tipkigtsilrît kakitlting tikiutluke.

tangegtlukotlo, nuna pikterpagtoк, Atanrim angilâ kilagamik atratlguan tikitlunetlo tgatlkoк kungum painganik akagtshartoraluko, akumviktlukotlo. itlîn tangitlga каtlum kinratun ayoktlgoк atorâtlo kaniktshagtun katertalûne. tarîkistittlo tauna aliktluko ûligtut toкûmalrätstuntlo tleraluting [kimagalutingtlo]. itlaittlo [aranat] кanruyûtut: kia tgatlkumik kungum painganilingoramik akagutsherkakut? tsiugtshamingtlo tangegât akagtsimalune; vanîfa angkapigtlra.

toi Mary Magdalena akfakoralune utlagak Saimonak Peta litnauraкtlo atla Yesusam kinkitlga, кanrutlûkiktlo: Atanek kungûmik tigutliniât natmuntlo itlîtsia natluarput. atlattlo aranat kungûmun itertut natakifkinâkotlo Atanrim Yesusam timê. tamânatlo alangârutikngamigtgo tangegât angun yúnerrag akumgalûne tatlerpian tu-

ngîne, akortulrämik katlerämik atoralik. angûtiktlo matleruk itlaitne nangingkauk kitnerinarkilränik atoraligik. tatamlutingtlo nunâmun putigtshata, кánertuk arananun: tatamifkinâtse; natlunrilamko Yesusamik Nazaretaramiumik klistamun ushuktshausingatleramik yuarutsertse. tshien ungûvalra yuartsitsio токûmalräne? mantinritoк; maktlgoк кanrutsimitun. tailutse Atanrim inangkatlga tangegshartortsio. patagamiktlo ayagalutse litnaurai Petatlo кanrutshartortsike токûmalränik makiutsianik. tangegtlukotlo, tsiuftsine Galiliamun ayagtoк; toine tangegarkaugartse itlpitsinun кanrutsiatun. neкakîtsio kaitlun itlpitsinun кánitlga tshale Galiliamitneramine, кanitlguame: yûm kitunrâ yut ashîlingiumalrît unataitnun tunûmarkaugoк ushuktshautsimarkaulunetlo, erínerittlo pingayuatne maktsherkoк. toi кânerîarat neкakait.

patagamiktlo ayagtut kungûmiktlo kimagalúting alingiluting anginekapigtlutingtlo, ûligtshaming alangâralutingtlo; kitûmuntlo kaitlun кáninritut alîngaming; akfakoralutingtlo litnaurai кanrutshartorait.

toi Peta litnauraĸtlo tauna atla [Marim Magdalenam ĸánitlganik nitshamik] ayagtuk kúngoĸ utlagaluko. itlkiktlo akfakoralutik, litnauraĸtlo tauna atla Petame tshukanrulûne, tsioĸtliulûne kungûmun tikitoĸ. putlune iluanun uyangtshame lumagat toinilingut tangegai, taugken iterpikinane. kinguakun Saimonak Peta tikisimiame kungûmun itertoĸ, lumagattlo toinilingut tangegai uliktlo kameĸuan ulîkutatlga atlakaumalûne imugumalra. toi litnauraĸ tauna atla tsioĸtliulune kungûmun tikitleĸ iteramioĸ, tamâkuttlo tangegtluke ukfartoĸ. vanîfa toĸûmalränik makiutserkânik igausingalrît tshale natluit. toitlo litnaurak taukuk kingûneramiginun ayagtuk erriktluko tamâna toiten pitleĸ.

Mark 16, 9. John 20, 11—17.

Yesusak maktshame agaiyunerîk akulîgine erínerit tsioĸtliatne unuayârame alaeĸarrârtoĸ Mary-Magdalenamun, itlînik anifkatlgukai anernertlut matlerunligin. [tikitinkigtshame] tauna kungum tlatîne nangingkauĸ kialune. kiangametlo putoĸ uyangtlunetlo kungûmun; tangegtlukiktlo

angilak matleruk katleränik atoraligik Yesusam timîn inangkatlgane akumgalûtik, aipâ kamekuan nitlgane aipâtlo itigain nitlgatne. taukuk kánertuk itlînun: aranak, tshien kiasit? kiugâk: ataneka ayautshatgo, natmuntlo itlîtsia natluamko. vatentlo káneralune kingiâme Yesusak tangegâ toine nangingkalra natlûlukotlo Yesusarutsia. Yesusak toi kánertok itlînun: aranak, tshien kiasit? kina yuartsio? nautstaraviliortngûyuktlukó kiugâ: atanek, itlpit ayauskuvugo kanrusinga natmun itlîtserpinik, toi tiguyartortsherkaka. Yesusak kánertok itlînun: Mary. kingiaralukotlo piâ Hebrewsatstun: Rabûni; vanîfa vaten ayokok: ayokutsertorta. Yesusam kanrutâ: agtoriakûne, atamnun tshale pakmavertiksailama; taugam ilanka kanrutshartorke: pakmavertkatartuagôk atamnun ataftsinuntlo, Agaiyutimnun Agaiyutiftsinuntlo.

Matt. 28, 9—15.

[aranat atlat litnaurainun káneriartortlûke] atam, Yesusam toi natlartai káneralune: atauvakartse. utlagâttlo itigaitlo kashuguluke palortut tsiokganun. Yesusam

toi ĸanrutai: alingifkinâtse; ilanka ĸanrutshartortsike Galiliamun ayasktlûke, toine tangegtsherkâtnga.

toitlo ayaginginanratne, atam, tarîkistit ilait nunagpaganun tikitut, tamâkuttlo toiten pitlgit tamatlkuita agaiyulertnguneranun ĸanrutikshartorait. taukuttlo tsiulernerit ilaktluke atautsimun kuyortshaming kaitlukuaralutingtlo, angûyagtit akînik amtleränik tsikerait ĸáneralutingtlo: vaten ĸankitse: litnaurai unugume kavatlimtne tikitliniut tigiligalukotlo. nunamtlo atanran niskako kiniginarîtsherkput, itlpitsetlo pitlgunritnitsherkamtse.* toitlo akit tiguit toitentlo pilûting ayokutsertûmatsîmigtstun. ĸanimtsiktlgattlo tamâna skaftoĸ tamînun Jewsanun pitseriaraulunetlo erineĸ mana ngilkagtluko.

Mark 16, 10. 11. Luke 24, 9—11. John 20, 18.

Marytlo Magdalena tikitoĸ litnauranun anginîlingoranun kialränuntlo, ĸanrutluketlo: vînga Ataneĸ tangegaka, tshaletlo toiten itlminun katlatnilûko. taukuttlo nitshamigtgo ungûvatsia, itlînuntlo tangegu-

* vatlo: pinarkinritnitsherkamtse.

tsia, ukfakinritât. tamâkunik taukunun кulin atautsimik tsipniliginun ilaitnuntlo tamatlkuitnun кaneriartutlerit vanîfaugut Mary Magdalena Juannatlo Marytlo Jamesam âne aranatlo atlat ilaktluke; taugam кánerîarait кáningishaguaruyûkait ukfakifkinaketlo.

tshale erinerame taume Kefasam tangegâ [vanîfa Saimonam Petam]. (1 Cor. 15, 5.)

Mark 16, 12. 13. Luke 24, 13—35.

tamatum kinguane atlâmik ayokutsinкtlune alaertoк ilagkitnun matleruginun. tangegtluko, taukut ilagkit matleruk erinerame taume itleraurtuk nunanun Emmausamik atliginun, Jerusalamik furlongstun* yuinartun pingayutun yâkshigtalränun. katlatligutkuktlo tamâkut pitlgit tamatlkuita pitiktluke. pioкtlo katlatligutikngaganik apkaurutlutiktlo, toi Yesusak matlgutoк piyualigutiktlukiktlo. taugam îkik tangegstsîgatifkaumaut litakstsîgatifkaraluko. itlîntlo кánertoк itlkiginun: kaitlun ayokilrît кánerîarat katlatligutiktlutik кánerîaraksitike piyualutik? arûlaertuktlo anginînatik.

* stâtitstun.

toi aipâu Klîopasamik atligim kiugâ кáneralune: itlpit-ka kîvit Jerusalame atlanerûten makûne erinerane toine pitlgit natlûluke? aptaktlo: tshat? kiugâktlo: Yesusak Nazaretaramio pitiktluko pitlgit, tauna profetarulûne tshaliamikun кánerîaramikuntlo pinilrärulûne Agaiyutim yuttlo tamaraming takuatne; kaitluntlo agaiyulertngunerit atanertortimtatlo tunitlgukît toкûtskumasktlûko, klistamuntlo ushuktshautluko. taugam vangkuta neriuniortukut taunguyuktluko Israelam anegtortkâ. vanîfatlo erinerpak erínerit pingayôrtut tamâkut pitlguata. toiamtatlo aranartamta ilaita alangârtstaitkut, taukut unuayârame kungûmun pitlguaming; timêtlo natakinrilamigtgo, tikitut кáneraluting angilanik tangegnilûting, ungûvatsianik кánilräningôк. ilamtatlo ilait kungûmun ayîming toiten ayoktlune natakât aranat кanrutsiatstun, taugam itle tanginritât.

toi кánertoк itlkiginun: ukuk ayokutsîlingûgune, ertshakorpitiginiguntlo tshukailingûgune ukfaknalûko tamatlkuan profetat кánerîaraktlgat. Kristusak-ka toiten na-

ngitektlgungaitoк utsorunarîtlerkamînun iteralune? Mosisaktlo profetattlo tamatlkuita ayaganiutiktluke, itlkiginun igimertai [taringinarîluke] kalîkane tamaitne itlminik pitiktlune igausingalrît.

nunattlo utlatlting matlgutshamigtke ayagiyuguartoк. toi unaiyakkapigtâk кáneralutik: nayorkuk, atakungekatân erineк-tlo plûkataralune. toi itertoк nayoranalûkik. pioкtlo nerivigame akumgaligutikngamîkik, toi klibak tiguâ, atauvaкaskilûnetlo itumtâ itlkiginuntlo tunluko. toi îkik uitut, litaktlukotlo; toitlo tanginererâk. кanruyûtuktlo: ertshakorpuk-ka poкtlaninrituk piyuatleramigine katlautshakuk kalîkaniktlo natlunerertstshakuk? tshasame taume toi nangertuk Jerusalamuntlo utertlutik, taukuttlo кulin atautsimik tsipniligit ilaittlo natakait kuyungkalûting, vatentlo кáneralting: Ataneк ilûmun maktlgoк, Saimonamuntlo tangegtstoк. imkuktlo kanimtsikâkik piyuatleramigine pitlgit, kaitluntlo litaktluko klibak itumtshako. taugam taukuttlo ukfakinritagkit.

Mark 16, 14. Luke 24, 36—48. John 20, 19—25.

toitlo erínerim taum atakuane, agaiyunerîk akulîgine erínerit tsioкtliatne, ikertokat kilûtshaumîta litnaurat kuyungkatlgatne, Jewsat alikngamigtke, tamakuniktlo katlatluke, toi Yesusak tikitoк, taukuttlo кulin atautsimik tsipniligit alaeravikai nerivigame akumgatlgatne, akulîtnetlo nangingkauк кanrutluketlo: witankigtsitse. taugam itlait tatamkapigtut alingilutingtlo anerneк tangegsuktluko. кanrutaitlo: tshien tatamtse? tshatlo pitiktluko umyot toiten ayokilrît alaertat* ertshakorpitsine? tangegtsike unatinka itigankatlo, vangûnga tungaune; tshaftsia tangivagaluatlo, anerneк кimigilan inerûnanetlo, tangegutserpitsitun pinкrûtsimnik.

toitentlo кánitlguame unatne itiganetlo tshaneкranetlo itlaitnun nasivagai. toi litnaurat anginertut Ataneк tangegamigtgo. angineralutingtlo ukfaksailata tshale, erriatatlo, кanrutai: neкkautinкtutse-ka mâne? toi tsikerât neкmik uktliamik ashaliumalrämik patakâmiktlo; itlîntlo tiguâ neralu-

* vatlo: pugat.

kotlo takuatne. Yesusamtlo tshaknak кanrutai ukfanrilutsiat ertshakuitatlo tiggutsiat pitiktluko, ukfakinrilatke taukut itlînik tangitlerit makiutsian kinguane.

кanrutaitlo: vanîfa itlpitsinun кánerîaraktlganka tshale itlpitsinitlimne, Mosisam alarkutaine profetattlo igaitne pîtshautnetlo ve pitiktlua igausingalrît tamaraming pitsiortarkaungata. toi umyugait ikertai kalîkat itlaitnun taringinarîluke, кanrutluketlo: toiten igausingauк, Kristusak nangitekarkautlgulûne toкûmalräniktlo maкtarkaulune erínerit pingayuatne; umyolinkigtlerkaktlo ashîlinguttlo avaumatlerkât itlîn atrakun kalarutikumarkaulune nunat tamaraming yuitne tamaitne Jerusalak ayaganeraviktluko. itlpitse tamakunik natlunrilingûgutse.

toi Yesusam кanrutinkigtai: witankigtsitse. atamnun ayagtstsûtsimtun, toiten tshale vînga ayagtstamtse. vatentlo кanitlguame tshúpai кanrutluketlo: anernek tankilra pikshagûtsio. kinkut imkut ashîlinguitnik avariskufsting avarisingatsherkut, kinkuttlo imkut ashîlinguitnik avarîtinritlkufsting avarisingangaitut.

taugam Tomasam taukut кulin matleruginik tsipniligit ilîta, matleruginik aterpagtsimalrim, nayunritai Yesusam tikitshake. toi litnauraligutain кanrutât: Atanek tangegarput. taugam itlîn кanrutai: unataine ushuktshat nitlgit tanginritlkumke tikkatlo itlinritlkumko ushuktshat nitlgitnun, unatinkatlo itlinritlkumke tshanekranun, ukfaringaitua.

John 20, 26—29.

erínerittlo pingayunligôrtshata litnaurai attâm itingkaut, Tomasaktlo ilakât. toi Yesusam tikitai ikertokat kilûtshaumalûke, akulîtnitlunetlo кanrutai: witankigtsitse. toitlo Tomasak кanrutâ: itlpit tikren mâvit yagisigo unatinkatlo tangivagaluke, unatitentlo mâvit yagiske tshanekamnun itlîluke, ukfanrilingûyakûnaktlo, taugam ukfara. Tomasam kiugâ кáneralune: Atanima, Agaiyutma. Yesusam кanrutâ: tangegavunga ukfartuten. atauvaкartut tangegpikinating ukfalrît.

John 21, 1—23.

tamatum kinguane Yesusak litnauramînun attâm alaertoк Taiberiasam nanivân

mingilîne; vatentlo pilûne alaertoк: toine atautsimitlgût Saimonak Peta Tomasaktlo matleruginik aterpagtsimalra Natanaelaktlo Kanamik Galiliamilingoramik kingûnilik Zebidiamtlo kitunrâk atlaktlo matleruk litnaurain ilagkit. Saimonam Petam toi кanrutai: neкshoriartortsherkua. kiugât: maligtsherkamtgen. toi anluting angiamun íkut, taugken taume unugume tshanginritut. taugam ertshan Yesusak nangingkauк nanivam snîne, taugken litnaurat litakinritât Yesusarutsia. Yesusam toi кanrutai: mikilingût, neкkautinкtutse-ka? kiugât: kanga. кanrutai toi: angiam tatlerpian tungîkun kuviyatse, tshangitsherkutse toi. kuviyîmingtlo tshayugstsîgatait neкit amtlerrâta.

toi litnauraк tauna Yesusam kinkitlga кánertoк Petamun: Ataneк vanîfa. Saimonam Petam nitshamio Ataneк taungutsia, ulîkutane atluko nakugtoк, (matangkîme), kitskaralunetlo nanivamun. taugam litnauraligutain angiakun taggut; (nuna yâkshinrilamigtgo, yâltatun yuinartun кultun pitîne), kuviak neкnik imâlik nangitsharaluko. toi yûngaming kitgit ikualrît tange-

gait nekatlo kaingatnun itlîmalra klibaktlo. Yesusam kanrutai: nekit vatua tshangitatlerpitse ilait taitsike. toi Saimonam Petam kuviak utlagaluko nunamun tshayugâ nekknik angilränik imâlik, yuinarnik matlerunliginik kuliniktlo pingayuniktlo tsipniliginik; toitentlo amtlertangerâta kuviak atlgunritok. Yesusam kanrutai: tailutse neriartortse. litnaurattlo ilîta kia imum vaten aptlerkâ tshaperkâ: kitûsit? Atanek taungulûko natlunrilamigtgo. toi Yesusam utlautlune klibaktlo tigûluko itlaitnun túnâ, nekmiktlo tsikeraluke. vanîfa pingayorkâ, Yesusak litnauramînun alaeralune tokûmalränik makiutsian kinguane.

toi nerumariaming Yesusam Saimonak Peta aptâ: Saimonak Johnam kitunrâ, ukutka anegtluke kinkarpinga? kiugâ: âng, Atanek; natlunritarpinga kinkamken. kanrutâ: kusingiaganka nerifkarke. aiparîlune aptâ: Saimonak Johnam kitunrâ, kinkarpinga-ka? kiugâ: âng, Atanek; natlunritarpinga kinkamken. kanrutâ: kusinginka kaunkike. pingayorîlune aptâ: Saimonak Johnam kitunrâ, kinkarpinga-ka? Peta toi

ilûtektlgoк pingayorîlune aptshane: kinkarpinga-ka? kiugâtlo: Atanek, tsha tamatlkuan natlunritan, natlunritarpinga kinkamken. Yesusam кanrutâ: kusinginka nerifkarke. ilûmun, ilûmun кanrutamken: yúnerraunerpine tnngaunak itlipinik nakugtlatlgûten ayagiyutlerpinuntlo ayagaktluten, taugam angûkararulôriskuvit unatiten yagtsherkaten, atlamtlo nakugtsherkâten utlagiyunritlkivinuntlo ayautsherkâten. toiten кánertoк natlunaeranalûko toкûmik kaitlun ayokilrämik Agaiyun utsorunarifkararkauluko. toitentlo кánitlguame кanrutâ: malîgisinga.

Peta kingiâme litnaurak tauna Yesusam kinkitlga tangegâ malîgutlûne, tauna unugume neraluting katigânun tulortlek кáneralune: Atanek, kia tuntsherkaten? tauna Petam tangegamio кánertoк Yesusamun: Atanek, unâme kaitlun pitsherka? Yesusam kiugâ: witauraskkumko tikitlerkamnun ngilînun, tshatsheksio? malîgisinga itlpit. toi кánerîarak una ilakilränun skaftoк, кánilâming: litnaurak una toкûngaitoкgôк. taugken Yesusam vaten кanrutinritâ: toкûngai-

toк; taugam vaten: witauraskkumko tikitlerkamnun ngilînun, tshatsheksio?

Matt. 28, 16—20. Mark 16, 15—18.

taugam litnaurat taukut кulin atautsimik tsiptluke ayatlgût Galiliamun ingrimun Yesusam utlaskitlganun. [toinetlo kuyungkatlgût ilakilrît yuinat yuinak yuinaraniktlo tatlîmanik tsipniligit* amtlinekait, 1 Cor. 15, 6]. tangegamigtgotlo palortut tsioкganun, taugam ilait nalegugtut.

Yesusamtlo utlagai кatlautluketlo кáneralune: kilagame nunametlo piyûnarkutseк tamarame vanganun tsikiutngoк. taumik ayagtse tlagpagamun tamînun** кáneríaraкtlo ashilra kalarutikîtsio piortsimalränun tamatlkuitnun, nunattlo tamaraming yuit litnauraurtsike angitlortstluke âtam kitunramtlo anernerimtlo tankilrim atranun [ilautluke]; litshungtsharaluke itlpitsinun piskitlganka tamatlkuita atûsktlûke. ukfaralunetlo angitlûmalra anegtûmarkaugoк, taugam ukfanrilingoк ashîlkumarkaugoк.† ma-

* five hundred amtlinekait.

** vatlo: nunâmun tamînun.

† vatlo: pinarkilrärunîmarkaugoк.

kuttlo natlunailkutit maliktsherkait ukfalrît: vînga atimkun anernertlut anifkàrtsherkait, alûngutnik nutâranik katlatsherkut; tsîserpît tigutsherkait, tokûnarkilrämiktlo mekkuning tshatikngaitât; nautlûlrîttlo unatmignik patigtsherkait, taukuttlo asheritsherkut. tangegtlukotlo, nayortlainaramtse tlam ekuktlitlerkân ngilînun.

(taum kinguane [apostilam] Jamesam tangegâ. 1. Cor. 15, 7).

---

káneríarat Atanimta kilagamun mayutlganik.

Acts 1, 3—13. Mark 16, 19. 20, Luke 24, 49—53.

Yesusak nangitektlerame kinguane itlminik nasivalartok ungûvalûne amtlilrätgun natlunaeralune, apostilanun tangegtstaktlune erinerne yuinagine matlerugine, katlatlunetlo Agaiyutim angaiyokauvian pînik. kuyungkîmingtlo tlîmartorai Jerusalak unîtskifkinâko, taugam âtam akkutikitlga utakasktlûko, káneralune: tamâna vanganik nitlguartse. tangegtlukotlo, vînga atama akkutikitlga itlpitsinun ayagtstsherkaka; taugam itlpitse nunagpagane witarkaugutse pinîmik kuyînermik kingûniligimik attsi-

matlerkarpitsinun ugilînun. vanîfa Johnak angitlortstsitlguyâkoк meramun, taugam itlpitse angitlortstsîmatsherkutse anernermūn tankilrämun erínerit amtlinrilingut plûkata. toi taukut kuyungkalrît aptât кáneraluting: Atanek, matukun-ka angaiyoкauvik Israelanun itluarinkigtsherkan? кanrutaitlo: itlpitsinun natlunaekaunritoк kako vatlo kaitlun tlinrakun pitsherkilra, âtam pinîminun pikifkatlga. taugam itlpitse pinîmik pingitsherkutse, anernek tankilra itlpitsinun tuskan; natlunaeristiktsherkamtsetlo Jerusalame Judiametlo tamîne Samariametlo nunamtlo eкuanun.

toitentlo кánitlguame avatîtnun pikiūtai Bethanimun, unatnetlo kulimun yagtluke atauvaкaskai. pioктlo atauvaкaskngamîke, toi aftai pakmavertstsîmalûnetlo, tangivatlgatne; ameralumtlo itlaitne alaingkanerertstâ, mayûtsimalunetlo kilagamun akumlunetlo Agaiyutim tatlerpian tungînun.

ayatlganetlo kilagamun tsiungkîming, atam, angûtik matleruk katleränik atoraligik tshaniatne nangingkalûtik кánilrîktlo: itlpitse angutne Galiliamiungulräne, tshien

nangingkatse kilagamun tsiugtlutse? una Yesusak itlpitsinik kilagamun pakmavertstsîmalra vaten ayoktlune tikitsherkoк, kilagamun ayautsianik tangitlgutserpitsitun.

itlaittlo palortut tsioкganun, anginekapigtlutingtlo Jerusalamun utertut ingrimik Olivim ingrianik aterpagtsimalrämik, tauna Jerusalame tshanînmitoк agaiyunerme ayagiaratun yâkshigtalûne, agaiyuvigamitertlainaralutingtlo Agaiyun nanraraluko. toitlo [anernermik tankilrämik pingûmariaming] ayagtut tamîne katlataktluting;* Atanrimtlo tshaliligutkai, кánerîaraкtlo piktayertstâ natlunailkutitgun ilautlrätgun.

John 20, 30. 31. 21, 25.

atlattlo tshale natlunailkutittlo Yesusam litnaurame takuatne pilitlge amtlertut, kalîkane makûne igausinganrilingut; tamâkut tamaraming igausingarkaukata, umyortekua kalîkat igaumarkat amtliknayuktluke tlagpagamun. taugam tamâkut igausingaut ukfarisktlûtse Yesusak taungutsia Kristusak Agaiyutim kitunrâ, atrakuntlo ungûvanкrisktlûtse itlpitse ukfalräne. Amen.

* vatlo: kalarutsiaktluting.

Suggestions with reference to the pronunciation.

a as in ass; when closed by a consonant as in at.

e as ey in they; before g k ĸ and r as e in err or neck.

i as in it.

o as in other; at the end of a word (go ko tlo) and before tlo as in so.

u as in rule; when closed by k t or n usually as in put.

ai as in aisle.

au as ou in out.

oi as in oil.

f as in if.

g before a consonant after a and u is pronounced as gh in Lough, or as the German ch in Bach or Buch, but before a consonant after i as in ich, articulated at the roof of the mouth, (voicelles palatal sound); between two vowels it is pronounced voiced.

h as in he; it is heard sometimes in interjections.

k called ke, like c in can or as ck in lack.

ĸ called ĸa, is a guttural k, articulated deep in the mouth.

l as in holy.

tl is a sharpened l and is pronounced very similar to tl in softly, especially if one schould say „sof-tly“.

m as in me.

n as in no.

ng as in sing, or as in the German Zunge; between two vowels it always belongs to the following vowel.

p as in poor.

r is like the German r, articulated in the back of the mouth (uvular sound), but untrilled. Before k ĸ tl p t and after k ĸ p and t it sounds similar to the Eskimo g before a consonant after a, however it is formed somewhat deeper in the mouth.

rr is the same sound as r before k ĸ tl p and t; it is used only between two vowels.

s as in so.

sh as in ship.

t as in ten.

v similar to v in event; at the beginning of a word it has resemblance to the wh in whale.

w as in will.

y as in you.

z as in zero.

The consonants B C D J Q are only used in writing proper namens and are pronounced as in English.

The following accents are used over vowels:

^ the mark for a long vowel. â long sound as in far or father. î (ê) long sound between the e and i of the Eskimo, somewhat similar to the a in name; before r (êr) it sounds almost like ä in Eskimo. û (ô) the sound is between the Eskimo o and u like ow in low; when closed by r (ôr) it sounds almost like a in all.

´ The mark for a short and sharp vowel, after which the following consonant sounds almost double and the vowel in the following syllable, except in anultimate, if not closed, is usually short.

¨ This mark is used over a = ä which sounds similar to ai in hair.

In dividing the sylables, a single consonant between two vowels belongs always to the following vowel and two consonants are separated, e. g., me—lig—tâ = „follows him"; where three consonants stand together, two belong to the first vowel and the third to the following, e. g., pinktok = „he has".

The consonants tl ng sh and tsh belong always together, except ng in the word angilat which is pronounced an—gi—lat = „angels".

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 00558 3562